

Petak, 27. maj 2005.

Svedoci Fatmir Limaj i Rexhep Selimi

Otvorena sednica

Optuženi su pristupili Sudu

Početak u 9.02 h.

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA PARKER: Gospodine Limaj, vi shvatate da svečana izjavu koju ste dali na početku vašeg svedočenja i dalje važi. Gospodine Whiting, izvolite.

TUŽILAC WHITING: Hvala časni Sude.

svedok Fatmir Limaj

UNAKRSNO ISPITIVANJE: TUŽILAC WHITING – NASTAVAK

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, nastaviću tamo gde sam sinoć stao, a to je Orahovac/Rahovec. A kako bi nam pomogao, dostaviću vam i jednu kartu.

TUŽILAC WHITING: Ova karta je takođe dostavljena i Odbrani a imam i primerke za Pretresno veće. Molim vas da se karta stavi na grafoskop.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, pogledajte sada kartu. Mislim da bi vam bilo lakše da gledate samu kartu a ne kartu na ekranu.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: I ja mislim.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li vidite gde se nalazi Mališevo/Malishevë? To je na vrhu?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A tu je i put koji vodi ka Orahovcu/Rahovec?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, da. Evo ga. Mališevo/Malishevë...

prevodioci: Prevodioci uopšte ne čuju svedoka.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne znam da li me pratite?

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pa, prevodioci imaju problem da vas čuju. To je problem jer vi ne govorite u mikrofona. Gospodine Limaj, ja razumem, ali da li ste u stanju da na karti vidite raskrnicu izvan Orahovca, na koju ste vi rekli da ste došli oko 23.30 časova 17. jula? Da li možete to da vidite na karti?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vidim da imate olovku u ruci, pa vas molim da zaokružite to mesto?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Mislim da je to ovde.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Hvala vam. Da li takođe možete da vidite... da pronađete selo Retimlje/Retijë? Da, to je južno... da li ga vidite?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Samo trenutak. Učinilo mi se da sam ga video. Mora da je ovde.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: ako mogu da vam skrenem pažnju na... ako pogledate u donji deo karte, tu ćete naći Retimlje/Retijë.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Molim vas da zaokružite to mesto?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Mislim da je to, ali ranije su postojala dva Retimlja/Retijë –i Donje Retimlje/Reti e Poshtme i Gornje Retimlje/Reti e Epërm. Ne znam koje je ovo od njih.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ako pogledate ispod Retimlja/Retijë koje ste zaokružili, videćete da piše slovo "D. Retimlje/R. Poshtme" što verovatno znači da je Donje Retimlje/Reti e Poshtme. Ako pogledate pored Retimlja/Retijë koje ste obeležili, videćete da postoji još jedno Retimlje/Retijë.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Na ovom koje sam ja označio piše samo "Retimlje/Retijë".

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pođite niže...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ispred drugog piše slovo "D".

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Možete i njega da zaokružite. A da li tu vidite i selo Opuerušë/Opuerushë? Da li molim vas možete i to da zaokružite?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, vidim ga.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Hvala vam. Ne morate više da gledate u kartu. Ali ako bi mogla tamo da ostane u slučaju da nam ponovo zatreba. Mesto koje ste zaokružili... samo da bi to bilo jasno u transkriptu, iako to verovatno već jeste, ali mesto koje ste zaokružili da ste bili, ona raskrsnica pored Orahovca/Rahovec, da li možete tu da upišete broj 1 pored toga? Ako možete to da obeležite sa brojem 1 kako bi bilo jasno o kojoj raskrsnici govorimo?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Kako bi bilo jasno, ovo je broj 1 kada se ide od Mališeva/Mališevë prema Orahovcu/Rahovec, ali to je onaj put koji ide okolo Orahovca/Rahovec. Ako možete da vidite ovde moj prst, to je mesto gde put vodi iz Prizrena/Prizren za Orahovac/Rahovec. Možda će to sada biti nešto jasnije.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Cenim vaše objašnjenje, ali samo kako bi sve bilo jasno, vi ste obeležili sa brojem 1 raskrsnicu gde ste se nalazili u 23.30 časova 17. jula. Tačno? U redu.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Od 23.30 časova 17. jula pa do otprilike 8.00 časova ili 9.00 časova prepodne 19. jula kada ste se onesvestili, da li ste ostali na tom mestu?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. Ostao sam ovde.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U redu.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Zbog toga sam i pomenuo to.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U redu. Dakle, vi ste stigli u 23.30 časova uveče... mislim da to baš nije bilo jasno u vašem ranijem svedočenju, pa ako bi mogli to sada da razjasnimo. Dakle, vi ste stigli u 23.30 časova uveče na mesto koje ste obeležili sa brojem 1, u 23.30 časova uveče 17. jula. Kada ste napustili to mesto?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Odmah.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A gde ste otišli? Da li vidite na karti u kom pravcu ste otišli?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Vidite ovaj put ovde, baš ovde. To je verovatno bliže mostu koji se video na snimku kog ste nam prikazali, gde su se nalazili položaji za odbranu Orahovca/Rahovec.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Molim vas da zaokružite mesto koje ste nam pokazali i da pored toga upišete broj 2, kako bi bilo jasno za zapisnik.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: (*svedok obeležava*)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ako sam vas razumeo, u 23.30 časova uveče 17. jula došli ste do mesta koje ste obeležili sa brojem 1. Proveli ste tu neko vreme... tu ste saznali šta se dogodilo... dok ste se nalazili na mestu broj 1, i onda ste nastavili ka mestu pod brojem 2?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Gospodine tužioče, to je bilo samo dva minuta. Tu sam zatekao dvojicu vojnika, pitao sam ih šta se dešava, i oni su mi rekli da su neki vojnici iz Mališeva/Malishevë otišli do mesta broj 2, kako sam je ovde obeležio, broj 2, i zato sam ja tamo otišao.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Bila su samo dva vojnika na položaju broj 1?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, nekoliko njih, rekao sam. Ne znam tačno koliko. Bilo je zbrke, bilo je takođe mnogo civila, tako da je bila prilično konfuzna situacija. Ne mogu da vam kažem koliko ih je bilo tamo. Vladala je opšta zbrka i niko nije mogao da kaže šta se dešava.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi ste nastavili do tačke broj 2 kako ste nam obeležili. Da li ste na tom mestu bili sve do onog trenutka kada ste se onesvestili 19. jula ujutro?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Tu sam bio, da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U vašem svedočenju tokom glavnog ispitivanja gospodina Mansfielda, vi ste rekli da dok ste bili na tom položaju da ste izgradili odbrambene položaje i da ste počeli sa kopanjem rovova. U redu. Da li ste vi...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li ste učestvovali u nekim borbama? Da li ste u stvari imali bilo kakav bliski kontakt?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne gospodine tužioče, nije bilo nikakvih borbi, jer... ne znam da li se nalazi na ovoj karti, ali na ovom putu, ako možete da vidite, taj put vodi ka Prizrenu/Prizren ili u Zrze/Xërxe. Tamo se nalazi selo Bela Crkva/Bellacërkë, verovatno nekih 10 do 12 kilometara dalje, i tamo su bile jedinice OVK koje su se borile

protiv Srpskih snaga. Ta jedinica je to učinila sledećeg dana, ali mi tamo gde smo se nalazili, nismo se borili. Ja lično se nisam borio jer sam se onesvestio još pre dolaska Srpskih snaga. Izgubio sam svest, tako da ne znam šta se posle toga dogodilo.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U svedočenju ste rekli da ste 18. jula videli članove Glavnog štaba: Byslym Zyropija, Hashima Thačija, Agima Qelaja. Da li je i Jakup Krasniqi...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ja nisam pomenuo Hashima Thačija. Mislim da to nisam rekao, jer Hashim tamo nije ni bio. Mislim da sam rekao: Sokol Bashota, Byslym Zyropi i Agim Qelaj, a verovatno i Muse Jashari. Ali tada mi je sve to bilo maglovito. To su ljudi koji su bili prisutni u to vreme.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U redu. U stvari, vi ste odgovarajući na pitanje gospodina Topolskog pomenuli i Hashima Thačija. Rekli ste da je i Hashim Thači bio tamo. Da li nam vi sada kažete da on nije bio tamo?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne znam. Ako sam to rekao, možda sam... možda sam pogrešio. Ali to mi je sve mutno, kao što sam rekao. Situacija je bila takva da ja nisam... ne mogu da se setim. Bio sam u nesvesti, kao što sam rekao. Znam za Byslyma i Agima, zato što sam se upoznao sa Agimom i neko mi je rekao da će on biti komandant te operacije. Bilo je ljudi koji su dolazili iz svih pravaca i on je bio ovlašćen da ih rasporedi.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U redu. Shvatam da vam je sve mutno nakon što ste se onesvestili, ali da li vam je i sada nejasno kako su se ti događaji odvijali?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: To je ono što vam govorim. Nejasno mi je. Vi morate sve što kažem o tom vremenskom periodu da uzmete sa izvesnom rezervom zbog toga u kakvom sam stanju bio, kako sam se tada osećao. To sam rekao juče, a rekao sam i pre toga. S obzirom na moje tada zdravstveno stanje, nisam siguran šta se desilo.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U redu. Shvatio sam da trebam da prihvatim sve što kažete o tom vremenskom periodu sa izvesnom zadržkom. Dok sedite ovde danas, onako kako se najbolje sećate, recite nam da li ste vi tada videli Hashima Thačija? Da li mislite da ste ga videli? Kako se vi toga sećate?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Tog dana... nisam siguran za taj dan. Mislim da je to bilo 20. ili 21., ako se ne varam, da sam ga video. Možda pre 21. nego 20.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U redu. Ali to je onda bilo negde drugo, a ne u Orahovcu/Rahovec. To je onda bilo... da li ste tada bili u Gajraku/Gajrak ili u Mališevu /Malishevë? Gde...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. U Gajraku/Gajrak se nisam dugo zadržao, jer su Srpske snage kada su preuzele Orahovac/Rahovec krenule u pravcu Mališeva/Malishevë. I časni Sude, narod je pokušavao da zaštiti... da brani Mališevu/Malishevë, jer su mislili pošto su pobedili u Orahovcu/Rahovec da će to uraditi i u Mališevu/Malishevë. Tako da su ljudi pokušavali da odbrane Mališevu/Malishevë. Možda to možemo da pokažemo na karti.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Mi možemo...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Mogu li to da pokažem na karti?

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Samo trenutak, to bi bilo od koristi, ali nešto mi nije jasno. Da li ste vi bili u Mališevu/Malishevë 21.?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, ne.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U redu.
OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Nisam bio.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Rekli ste da ste videli Hashima Thačija 21. Gde ste ga videli 21.?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Verovatno sam ga video na jednom od položaja na putu ka Mališevu/Malishevě, jer su tada nastojali da ojačaju te položaje kako bi branili Mališevu/Malishevě od Srpskih snaga koje su dolazile iz Orahovca/Rahovec. Vodile su se borbe. Srbi su se kretali ka Mališevu/Malishevě i zato su se naše snage koncentrisale na put ka Mališevu/Malishevě kako bi ga odbranili i sprečili Srpske snage da se probiju do Mališeva/Malishevě. I tako su Srpske snage posle preuzimanja Orahovca/Rahovec, krenule putem ka Mališevu/Malishevě, ali su se onda zaustavili.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A da li ste vi učestvovali u pokušajima da se spreče Srpske snage?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, jer sam bio bolestan. Tamo sam otišao kako bih se sreo sa Sadikom. Ne u stvari da ga sretnem, već da saznam nešto o njemu, jer nisam znao da li je živ ili mrtav. Svi su u to vreme nekog tražili, jer su tada mnogi nastradali. Neko mi je rekao da je Sadik živ, i da se nalazi na položaju na koji sam onda ja otišao. Iako sam bio veoma bolestan... bio sam sa Sabitom, mislim... otišao sam tamo. Ali on nije bio tamo, a ja sam se onda vratio jer sam se osećao veoma loše.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li... Molim vas da nam na karti obeležite gde ste otišli?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Časni Sude, kada su Srbi preuzeli Orahovac/Rahovec, kada je potpuno bio pod njihovom kontrolom... to je bilo ovde gospodine Tužioče. Dakle, Srbi su došli ovde...

SUDIJA PARKER: ... koji ste obeležili na karti.

TUŽILAC WHITING: Hvala vam časni Sude.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, časni Sude. 19. su Srbi došli u podne ali sam ja tada bio u bolnici, tako da ja to ne znam. Ali oni se nisu tu zaustavili.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, ići ćemo brže ako se fokusirate samo na pitanje. Rekli ste da ste 21. išli do jednog mesta kako bi pronašli ili saznali nešto o Sadiku. Da li možete da pokažete na karti mesto na koje ste otišli?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Ja sam pokušavao da opišem kako su se Srpske snage kretale. Zbog toga sam ja to uradio. Gospodine Tužioče, mislim da je to bilo negde tu. To je crta koju sam ovde povukao. Da li je u redu da povučem liniju?

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U redu je. Samo upišite pored nje broj 3.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: *(svedok obeležava)*

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, vi kažete kako ja razumem da ste 21. otišli do tog mesta?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ja tako mislim. Ali časni Sude, kao što sam vam rekao, moguće je da grešim jer je razvoj događaja bio takav da je moguće da sam

pogrešio. Situacija je bila konfuzna. Mislim da sam otišao tamo kako bih pronašao Sadika. Tu se nalazio položaj koji je trebalo da spreči Srbe da stignu do Mališeva/Malishevë.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Koliko dugo mislite da ste ostali tamo? Najbolje... po vašem najboljem sećanju?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: 10 ili 15 minuta, ja mislim ne duže od toga. U stvari, dok sam bio tamo, padale su granate ispaljivane iz tenkova i praštali su meci. Kada smo stigli tamo, počelo je granatiranje, i mi smo onda otišli na drugu stranu. Pitali smo za njega i rekli su nam da on nije tu. I ja sam se odmah potom vratio kako bi nastavio sa terapijom i lekovima koje sam uzimao, i onda smo saznali za tu informaciju. Mislim da smo to saznali preko televizije - da je on ubijen, u vestima. Imao je ličnu kartu u džepu i tako su ga identifikovali.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kada vi...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Neko je čuo da je bio ubijen.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kada kažete da je to objavljeno na televiziji, pretpostavljam da govorite o albanskoj televiziji, televiziji iz Albanije?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, da, kao i o srpskim medijima. Možda se naša televizija i pozivala na izvore iz srpske televizije kada su to navodili. Izvor je bio u srpskim medijima, jer naša televizija to ne bi mogla da sazna bez pozivanja na Srbe. Srbi su bili tamo. Mi ništa nismo znali. On je imao ličnu kartu u džepu i tako su ga identifikovali.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, da li sam vas ispravno razumeo da vi mislite da ste na tom mestu pod brojem 3 videli Hashima Thačija tog 21.?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ja smatram da sam ga tamo video, jer su članovi Glavnog štaba tu stražarili jer je postojao veliki rizik za stanovništvo u tom području. Narod je pokušavao da ode, da pobegne od Srpskih snaga...

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Shvatam to gospodine Limaj...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR:... koje su pokušavale da stignu do Mališeva/Malishevë.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Moje pitanje se ticalo samo Hashima Thačija. Na stranu ta situacija, ali da li se sećate da ste ga kasnije ponovo videli, ili je to bio jedini put kada se sećate da ste ga videli u vezi sa tim događajima u Orahovcu/Rahovec?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da iskren budem, to ne mogu da vam kažem. Sve mi je to mutno bilo i tada kao i danas.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U redu. Da se vratim...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Žao mi je što ne mogu da vam sa tim u vezi pomognem, ali je situacija bila konfuzna, kao što sam rekao. A pored toga, ja sam još i bio bolestan.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da se vratimo na tačku broj 2 koju ste označili, gde ste 18. videli predstavnike Glavnog štaba. Da li je... ne sećam se da li ste rekli... da li ste rekli da ste videli Jakupa Krasniqija? Da li je on bio jedan od njih ili nije?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, ne.

TUŽILAC WHITING – PITANJE:...Adem Qelaj, Rexhep Selimi?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Kažem ne za Jakupa Krasniqija jer mislim da on nije bio na položajima. On nikada nije bio na položajima. Zbog toga ja kažem ne. Kada govorimo o Rexhepu Selimiju, mislim da je on tada bio u Albaniji i da je pokušavao da stigne na Kosovo/Kosovë. Ja ne znam da li je bio u Albaniji ili je već stigao na Kosovo/Kosovë.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U redu.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ali je nastojao da stigne na Kosovo/Kosovë. Za Byslyma, Sokola i Agima Qelaja sam siguran da su tamo bili. Znae zašto? Jer je bilo 6.00 ili 7.00 časova ujutro kada sam stigao do tačke broj 1 gde sam pitao ljude šta se dešava. Tamo je bila velika gužva i puno ljudi. Pitao sam ih šta se dešava, a ljudi su mi odgovarali da se ništa ne dešava i da ništa ne znaju. Ali tim ljudima je moralo da se kaže kuda da idu jer je tamo bila prisutna velika zbrka. A oko onog drugog puta ja se ne sećam ništa.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U redu. Otišli ste u 6.00 ili 7.00 časova ujutru 18. do položaja broj 1?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U redu. A sada...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ujutro.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ali ste članove Glavnog štaba videli na položaju broj 2? Je li tačno? Da li ste ih na tom mestu videli...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. Ja sam otišao na položaj broj 2. A pominjao sam položaj broj 1 gde sam ih video. Rekao sam da smo u jednoj kući imali improvizovani privremeni štab. To se videlo na snimku. Videli smo to na snimku.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U redu. Kako bi bilo jasno... ujutru 18. ste se vratili na položaj broj 1 i tamo ste videli članove Glavnog štaba. U redu.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kada ste ih videli, da li ste se vratili na položaj broj 2? U redu. Da li ste...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li ste posle toga opet videli članove Glavnog štaba?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne članove Glavnog štaba, već Agima Qelaja. Agim Qelaj je tamo ostao. Ne znam gde su ostali otišli, ali je Agim imao zadatak da sve organizuje. On je došao do mesta gde sam ja boravio i dao je uputstva kako da se kopaju rovovi i urede položaji.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Bilo je to ujutru 19. kada ste videli... kada ste se vratili na položaj broj 1 i kada ste videli tamo Agima Qelaja?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Vratio sam se na položaj broj 1 ujutru 19. i onda sam izgubio svest. I kao što sam vam već rekao, sve što se događalo je ostalo prilično maglovito u mom sećanju.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kada ste prvi put došli na položaj broj 1 u 23.30 časova uveče 17., da li vam je iko od vojnika koji su se tamo nalazili rekao da je nekoliko časova pre, otprilike oko 19.30 časova uveče, da su zaustavili vozilo sa jednim čovekom, njegovom suprugom i sinom i njegovom suprugom i detetom, srpska porodica, i da su ih zaustavili u njihovom vozilu? Da li vam je to iko rekao?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. Ne, nikada.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Nisu vam rekli da su odvojili dvojicu starijih muškaraca i poslali u Mališevo/Malishevë a da su ostatak porodice poslali u Orahovac/Rahovec? Ništa o tome niste čuli dok ste bili tamo?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. U to vreme ne. Apsolutno ne.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A kada ste se vratili na položaj broj 1, da li su vam oni rekli da... je žena sa unukom kasnije te noći preko tog položaja kasnije te večeri kada ste otišli odvedena u Mališevo/Malishevë, oko 1.00 čas posle ponoći? Da li vam je to iko rekao?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne gospodine Tužioče. Tamo je bilo najmanje 500 do 600 ljudi koji su došli iz različitih mesta, naoružani. Bilo je 5.000 do 6.000 civila koji su nastojali da pobjegnu. Bilo je ljudi koji su dolazili i odlazili.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, ja govorim o srpskim civilima koji su zaustavljeni i stavljani u pritvor. Mene zanima da li ste vi išta čuli o tome?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, razumem vas, ali ja pokušavam da vam objasnim kakva je bila situacija. To je bilo nemoguće. Tamo je bilo na stotine ljudi. Mnogi su ljudi govorili razne stvari, a oni nisu znali šta se događa.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ali da li ste išta čuli o tome? Da li vam je iko to rekao? Da li ste išta čuli o...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC WHITING – PITANJE:... srpskim civilima koji su uhapšeni i odvedeni u Mališevo/Malishevë iz Orahovca/Rahovec? Da li ste išta čuli o...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li ste 18. išta čuli o OVK... u stvari, krenućemo od noći 17. prema jutru 18., da li ste čuli da su Srbi napali kuće u Opteruši/Opterushë? Da li su predstavnici Glavnog štaba ili vojnici išta čuli o tome?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: *(nema prevoda)*

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Molim vas da odgovorite na pitanje. Da li ste čuli išta o tome?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ja želim da vam kažem šta sam čuo. Da, reći ću vam. Jedinice, različite jedinice, čuo sam da su borbe počele u...

prevodioci: Izvinjavam se, nisam čuo ime tog sela.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Izvinite gospodine Limaj, moraću da vas prekinem jer prevodioci vas ne čuju. Rekli ste da ste čuli kako borbe počinju, ali prevodioci nisu čuli ime tog sela. Pa ako možete da ponovite vaš odgovor. Dakle. Čuli ste da je borba počela...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Čuo sam da su borbe počele kod Suve Reke/Suharekë prema Opteruši/Opterushë i prema Orahovcu/Rahovec. Ne znam gde se Opteruša/Opterushë nalazi, ali znam da morate da prođete preko Opteruše/Opterushë kako bi stigli do Suve Reke/Suharekë - kako bi stigli do tog mesta. Tako sam ja čuo.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Priča koju ste ispričali Sudu tokom vašeg glavnog ispitivanja o tome kako su počele borbe u Orahovcu/Rahovec... da je pucano na grad Orahovac/Rahovec i da su jedinice koje su bile razmeštene oko Orahovca/Rahovec se zabrinule i da su svi spontano požurili ka gradu. Možete li onda da nam objasnite kako je došlo do tih borbi u toku noći 17. i jutro 18. u Opteruši/Opterushë, jer vidite na karti da je to mesto prilično udaljeno od Orahovca/Opterushë? Da li imate neko objašnjenje?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne znam. 17. ili 18... mislim da je 18. bila velika konfuzija. Kada su izbile borbe u Orahovcu/Rahovec, oni su napustili položaje u Suvoj Reci/Suharekë kako bi priskočili u pomoć. Mislim da mora da su tako borbe počele. To je logično. Ja samo pretpostavljam da je tako bilo pošto to ne znam. To je drugi deo.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, zar u stvari nije činjenica da je... to bio organizovani napad OVK na Orahovac/Rahovec i sela u okruženju? To je bio organizovan i planiran napad?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Gospodine tužioče, ja ne znam o čemu vi sad govorite. Ja ne mogu da kažem koja je razlika između organizovanog i neorganizovanog. Ja ne znam u ovom svetu za šta vi možete da kažete da je neorganizovano. Od samog početka rata, i posle rata, svako ko je govorio o Orahovcu/Rahovec je rekao istinu. Bila je tada potpuna konfuzija. Civili su učestvovali u borbama, vojnici su učestvovali u borbama. Ljudi su dolazili sa raznih strana. Niko ne može da vam kaže šta se dogodilo. To nije bilo organizovano, bar ja tako smatram. Ja sam vam dao moj primer. Gospodine tužioče, ništa tamo nije bilo organizovano. Svaki posmatrač koji je bio tamo mogao je to da potvrdi, jer da je bilo organizovano, tamo bi bilo 300 do 400 pripadnika Policijskih snaga. Ali tamo nije bilo nikakve organizacije, jer je bila potpuna konfuzija.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, da li ste čuli da su ujutro 18. neke srpske kuće napadnute u selu Retimlje/Retijë? Da li ste čuli bilo šta o tome? I da je odvedeno tada 16 muškaraca iz Retimlja/Retijë i da više nikada nisu viđeni živi? Da li ste čuli bilo šta o tome?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ono što sam ja čuo jeste da su svuda vođene borbe, ali za selo o kom me pitate ja ne znam. Ja sam govorio o Beloj Crkvi/Bellacërkë: borbe ovde, tamo, izvan, svuda. Mi nismo znali šta se događa.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi i dalje tvrdite da je to bilo spontano. Svuda su vođene borbe a vi i dalje tvrdite da je to bilo spontano? Svi su u isto vreme počeli da se bore? Da li je to vaša pozicija gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. Ne gospodine. Ja sam vam rekao kako su stvari počele. To je bilo povezano, kao lanac znate. Nešto počne ovde a onda neko kaže: "Hajdemo da pomognemo. Šta se događa u Orahovcu/Rahovec?" I tako je to počelo. Srbi su bili na položajima koje su zaštitili, tako da su morali da se bore protiv Srba. Tako je to bilo. Ako je to počelo onako kako vi kažete gospodine Tužioče, onda bi oni bolje organizovali borbu u Beloj Crkvi/Bellacërkë i ne bi imali tamo 10 do 15 poginulih boraca koji su pritekli da pomognu u Orahovac/Rahovec. Na stotine i na hiljade ljudi je bilo tamo i ništa se nije dogodilo.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne znam kako to da objasnim.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U danima posle izbijanja borbi u Orahovcu, da li ste ikada čuli o srpskim civilima, muškarcima koji su odvedeni iz Opteruše/Optershë, Retimlja/Retijë i Orahovca/Rahovec i koji su bili zatvoreni u Mališevu/Malishevë nekih deset dana? Da li ste čuli o tom događaju?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne gospodine. Iskreno govoreći, nama je bilo najvažnije... moja briga je bila u to vreme pogibija tih boraca i konfuzija koja je vladala. Ja se nisam bavio tim događajem. Kao što sam vam rekao, ljudi su pričali o tome šta se dogodilo u Orahovcu/Rahovec. Oni su govorili da su Srbi silovali žene i činili sve vrste zločina. Mnogi su vojnici bili izgubljeni. Niko nije znao gde se oni nalaze. Ne u to vreme gospodine.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sada pokušavam... Gospodine Limaj, u ovom trenutku pokušavam da se fokusiramo na srpske civile koji su bili zatvoreni.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: (*nema prevoda*)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ako možemo sada o njima molim vas. Da li ste čuli išta o planu da se odvedu civilni zatvorenici kako bi se zamenili za zatvorene pripadnike OVK koje su Srbi zarobili? Da li ste čuli... na vašim sastancima u Glavnom štabu ili sa predstavnicima Glavnog štaba, da li ste ikada bilo šta čuli o postojanju plana da se uzmu zatvorenici kako bi se razmenili?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da li ste vi čuli da su neke vojnike OVK odveli Srbi, pitali ste? Ovo mi je prvi put da tako nešto čujem.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U redu. Možda nije bilo pitanje jasno. Da li ste ikada čuli za postojanje nekakvog plana da se uzmu kao zatvorenici srpski civili kako bi bili razmenjeni za vojnike OVK ili Albance koje su zarobili Srbi? Da li ste... samo da ili ne? Da li ste ikada čuli za takav plan?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ovo je prvi put da tako nešto čujem.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li ste ikada čuli o zatvorenima koju su prvo držani u Mališevu/Malishevë ili negde drugo a koje su kasnije streljali pripadnici OVK? Ne? Odrično klimate glavom?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, nisam za to čuo.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A sada...

ADVOKAT GUY-SMITH: Izvinite, ako mogu? Broj pitanja koji je postavljen u ovom proteklom vremenskom periodu, a ja naravno znam da je ovo unakrsno ispitivanje i da to pruža širok manevarski prostor i da tako i treba da bude, ali je pitanje: "Da li ste ikada čuli?" A da se pri tome ne navodi ko je autor informacije, odakle ta informacija dolazi, bilo da je odgovor afirmativan ili je negativan, a odgovor je stalno bio negativan... a kako bi bilo ko mogao da se osloni na bilo koje od tih pitanja, ona bi trebalo da se zasnivaju na činjenicama, i ja mislim da je važno da se to kaže zbog zapisnika. Jer se ovde radi o glasinama najgore vrste, gde se ništa ne navodi: ni vreme, ni mesto, ni ko je izvor. I zbog toga ja ulažem prigovor

SUDIJA PARKER: Hvala vam gospodine Guy-Smith. Da su dati potvrdni odgovori, očekivalo bi se da slede detaljniji podaci. Ali kao što ste sami rekli, odgovori su bili negativni.

ADVOKAT GUY-SMITH: Hvala vam.

TUŽILAC WHITING: Hvala vam časni Sude.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A sada gospodine Limaj, želeo bih da se vratim na dokumentarac o Sadiku Shalai koji je poginuo u Orahovcu/Rahovec. A pre nego što to uradim, vi ste očigledno učestvovali u pravljenju tog dokumentarnog filma, je li tako? Mislím na vaše pojavljivanje u tom dokumentarnom filmu?

prevodioci: Molimo da govornici prave pauze između pitanja i odgovora.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, nisam učestvovao u tome. Morao sam dugo da čekam pre nego što sam tu izjavu dao.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, zamoljeni smo od strane prevodilaca da pravimo pauze između pitanja i odgovora, pa ću vas zamoliti da vi malo pričekate sa odgovorom nakon mog pitanja, a ja ću se potruditi da uradim isto. Možda moje pitanje nije jasno. Vas su intervjuisali u svrhu tog dokumentarnog filma i vi u njemu govorite o Sadiku Shalai? Tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ja sam govorio o njegovom životu i to je sve. Dao sam izjavu samo o njegovom životu. Ne znam na šta mislite. Dao sam tu izjavu vezano za taj događaj i rekao sam ono što sam znao. I to je to.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Razumeo sam. Ali nakon što se taj dokumentarni film pojavio na televiziji, da li ste uložili bilo kakav prigovor u vezi netačnih navoda o životu vašeg nećaka?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Nisam slao nikakve prigovore, ali sam odmah rekao reporterima. Ja to nisam video odmah, ali sam video kasnije na video kaseti. Video sam da ima grešaka, i da situacija nije opisana onakvom kakva je zaista bila. Gospodine Tužioče, kada govorite za dokumentarnu emisiju, vi samo sumirate događaje, i ne možete da zalazite u detalje. I ponekad se dogodi da o stvarima ne možete da govorite detaljno ili precizno, već vi iznosite jedan sažetak događaja. Ja znam da je tu bilo... da ima nekih grešaka.. To nisu velike greške. Mislím da su to greške koje mogu da se izbegnu ako pišete knjigu. Ali ako pogledate sve dokumentarne emisije koje su snimljene o mučenicima na Kosovu/Kosovë, uvek ćete naići na takve greške, jer se događaji gledaju iz drugačije perspektive – ne kako se to stvarno dogodilo.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, rekli ste nam da ste to odmah rekli reporterima. Da li znate imena tih novinara kojima ste to rekli?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Nuhi Bytyqi. On je autor tog dokumentarnog filma. Ja sam njemu rekao da to nije bilo baš tako. Takođe sam mu rekao da bih ja to mogao momentalno da ispravim i poboljšam, ali je on insistirao da ja dam svoju verziju priče i ja sam rekao ono što sam u tom trenutku mislio. Ali sam govorio u opštim crtama, kao što sam rekao.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U redu. Ja ću sada da prikažem jedan deo iz tog dokumentarnog filma i pružiću vam priliku da to prokomentarišete.

TUŽILAC WHITING: To je iz dokaznog predmeta Tužilaštva broj P34 i ako bi mogli da pređemo na sistem *Sanction*.

(video snimak)

(kraj video snimka)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li ste mogli ovo da čujete? U redu.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Imam samo nekoliko pitanja u vezi sa tim. Kao prvo, ovde se opisuju vojnici OVK koje je zahvatio polet zbog oslobođenja grada. I to se zaista i dogodilo. OVK... postojali su napori da OVK zauzme grad, da preuzme kontrolu nad tim gradom (Orahovac/Rahovec). Tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Čekao sam da prevodioci završe. Boli me zub. Izvinite, žao mi je. Čitave noći me je boleo zub, tako da sada moram da govorim polako.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Samo... samo... da li ste u stanju da... da li ste u stanju da nastavite? Da li možete da se koncentrišete?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ako zbog zubobolje imate problem sa koncentracijom, važno je da nam to kažete. Da li razumete?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Trenutno mogu, ali nisam cele noći spavao zbog zubobolje. U vezi onoga gospodine Tužioče što smo sada ovde videli, reč je o snimku koji je napravio *Euronews*. Dakle, to nije snimila albanska TV ekipa, koliko je meni poznato. Ovo je rađeno za medije gospodine Tužioče i na to ne možete da se oslonite. Opet vam kažem da se Srpske snage nikada nisu pomerile iz Orahovca/Rahovec, to je istina. Imate dokumente koje ste vi dostavili da je na stotine policajaca, Srpskih policajaca bilo tamo stacionirano. Četiri dana pre događaja u Orahovcu/Rahovec, ako ne grešim, tamo su bile razmeštene srpske Specijalne interventne jedinice i one su tamo bile čitavo vreme. Tačno je da su... da su naše snage zauzele 70 do 80 posto Orahovca/Rahovec, ali ga mi nikada nismo celog kontrolisali. Vladala je pometnja. Kiša je padala dan i po, i to je stvarnost Orahovca/Rahovec koliko ja znam

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A sada, drugo...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Mi jesmo rekli... mi smo u medijima objavili da smo preuzeli Orahovac/Rahovec i to je istina da smo objavili. 90 posto teritorije je bilo pod našom kontrolom, i mi smo to objavili, ali mislim da je to bilo samo zbog medija i da se to nije poklapalo sa stvarnim stanjem.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Drugo pitanje koje imam u vezi ovog snimka je deo gde se govori o "Čeliku vojnicima 121. brigade". Zar nije činjenica gospodine Limaj da je u svemu osim u imenu 121. brigada postojala u to vreme u Orahovcu/Rahovec? Jer tada

jedinica još nije imala taj naziv, ali je u svemu ostalom ta jedinica postojala i zbog toga se ona i pominje na ovom snimku kao "Čeliku vojnici 121. brigade" kako se bore u Orahovcu/Rahovec?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Bilo je jedinica iz raznih jedinica gospodine Tužioče. Sadik je bio u sastavu *Čeliku jedinice*. Vi... neki kažu u jedinici *Čeliku 1*, *Čeliku 2*, ali je bio u njoj i to je činjenica. Novinar je spomenuo 121. brigadu jer je znao da je Sadik bio u sastavu *Čeliku jedinice* ali da ona tada više nije postojala.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li... pravim pauzu. Da li je postojao plan... prema vama, da se uspostavi 121. brigada i pre srpske ofanzive krajem jula meseca? Drugim rečima, da li je... da li je taj plan postojao i pre ofanzive?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Krajem juna meseca... i početkom jula meseca, ako se ne varam, ne želim da ponavljam ono o čemu smo već razgovarali... nakon događaja u Mališevu/Malishevě, bilo je veoma hitno da postavimo komandante u zonama Paštrik/Pashtrik i Nerodimlje/Nerodime. To je bilo nešto što je Glavni štab smatrao da moramo odmah da sprovedemo.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Prekinuću vas sada kako bi se opet fokusirali na 121. brigadu. Vi govorite o zoni Paštrika/Pashtrik i zoni Nerodimlja/Nerodime. Koncentrišite se na 121. brigadu. Pitanje je bilo da li je po vama postojao neki plan da se formira 121. brigada posle ofanzive krajem jula meseca ili je taj plan nastao posle ofanzive?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Gospodine Tužioče, ja sam pokušao da vam objasnim da mi nismo mogli formirati brigade pre nego što stvorimo zone. Što se tiče 121. brigade, ja to nikada pre nisam čuo. Ja nikada nisam čuo kako će biti formirana i kako će se zvati. Nisam čuo ni za kakve brojeve. Ali posle avgusta meseca, prvi put sam čuo za 121. brigadu, pa za 61. brigadu, za 68., 122. i tako dalje.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ali ne pre tog vremena.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Samo kako bi bilo jasno, vi niste čuli za bilo kakav plan... ne mislite o imenima. Vi niste čuli za bilo kakav plan za formiranje brigada sve do avgusta meseca. To je vaše svedočenje?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne date mi da odgovorim. Plan je bio kada je imenovan komandant zone, plan je bio da se izgradi ta zona i da se podeli na brigade. Taj plan je postojao u julu mesecu ali ste prvo morali da podelite zone, i da onda razgovarate o jedinicama da stvore brigade kako bi videli koje bi teritorije držala svaka brigada i tako dalje. Tako je trebalo da bude. Ali mi nismo znali kako će se brigade zvati i koju će teritoriju da pokrivaju, jer to nismo mogli da završimo. Nismo mogli da sprovedemo taj plan. Zona Paštrik/Pashtrik je imala samo jednog komandanta bez ikakve ostale strukture. On čak nije imao ni svog zamenika.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, čak i po vama je postojao plan u julu mesecu za stvaranje te brigade, koja će se kasnije zvati 121. brigada?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne plan za stvaranje brigade, ali u julu mesecu... u julu mesecu se dogodilo sledeće: postavljen je komandant zone, komandanti za zone Nerodimlje/Nerodime i Paštrik/Pashtrik. Onda smo rekli da ćemo posle imenovanja komandanata formirati zone i početi razgovore sa jedinicama kako bi započelo restrukturisanje OVK. Komandant je čekao direktivu iz Glavnog štaba o tome šta da se

radi, koliko da se stvori brigada, gde da se formiraju, kako da se zovu. Ali sve je to prekinuto za vreme ofanzive, tako da nismo mogli da razgovaramo o lokacijama, brojevima ili o teritorijama. Samo je bio imenovan komandant zone.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ja ću sada da prikazem drugi snimak, a radi se o intervjuu. On se nalazi u dokaznom predmetu Tužilaštva broj P36. Ovo je intervju sa vama tako da su ovo vaše reči. To je snimak broj 7.

(video snimak)

(kraj video snimka)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, u ovom prilogu kažete da ste tokom borbi bili zajedno sa Hashimom Thaçijem i da ste se smenjivali na dužnosti. To se prilično razlikuje od onog što ste nam danas ovde pred Sudom rekli, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, ne. Ne razlikuje se. Rekao sam da su se članovi Glavnog štaba smenjivali na dužnosti. To je samo sažetak onoga što se dogodilo, ali je činjenica ovo što govorim. Rekao sam da su se smenjivali, a među njima je bio i Hashim. Ja sam tamo otišao na nekoliko minuta kako bih video kakva je situacija. U Orahovcu/Rahovec sam bio 17. On je možda bio na drugom mestu. Možda smo se i tamo sreli, to sam hteo da kažem. Hashim nije bio sa mnom na liniji fronta. To je samo sažetak događaja, a vi možete da ih izvučete iz konteksta i da ih tumačite kako želite, ali ovo je istina. Mislim da je to sažetak onog što se dogodilo.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Možete da vidite kako kažem komandant 121. brigade.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pa, to će biti moje sledeće pitanje, ali pre nego što ga postavim, vi kažete da je ono što ste rekli na ovom snimku koji smo sada videli i ono što ste danas rekli pred ovim Sudom istovetna stvar? Da li vi to kažete?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. Ja vam objašnjavam. To je samo sažetak. Nije isto govoriti pred... svedočiti pred Sudom i davati opis za medije. Opšte gledano...

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pa izvinite gospodine Limaj, ali kada smo počeli sa unakrsnim ispitivanjem sasvim jasno ste mi rekli da niko nije istinitiji i otvoreniji u razgovoru sa medijima od vas, a sada kažete da kada razgovarate sa medijima možete da kažete i nešto što nije tačno? Da li sada menjate vaš iskaz o tome da ste govorili istinu medijima?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Gospodine, istina je da sam ja bio u Orahovcu/Rahovec i ja sam medijima rekao istinu. Ja i ovde govorim istinu. Jedina razlika je da tada nisam ulazio u pojedinosti kao što to ovde radim. Medijima sam rekao da sam bio u Orahovcu/Rahovec, da smo bili na dužnostima, da smo se smenjivali, govorio sam uopšteno. Nisam govorio lično o sebi. Mislio sam na Glavni štab. Tamo sam bio tri dana. Nisam rekao da sam tamo bio sve vreme. Nisam mogao da budem tamo svakog minuta u tom danu, ali sam bio tamo. Nisam lagao medije o bilo čemu kao što ni ovde uopšte ne lažem.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, da li vi imate različite istine za različita mesta?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne gospodine Tužioče. To vi kažete. To nije istina.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi imate jednu istinu kada govorite na Kosovu/Kosovë i za medije a drugu istinu imate kada dođete ovde u sudnicu. Da li je to vaše svedočenje?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne gospodine Tužioče, moje je svedočenje isto od početka pa do sada. Nema druge istine. Molim vas da ne iskrivljavate stvari na osnovu jednog sažetka iz dokumentarnog filma koji u opštim crtama potvrđuje ono što sam rekao ovde. Možda ima nekih razlika ili praznina, ali ja nisam zalazio u detalje. Nisam im rekao da sam bio povređen, da sam padao u nesvest. Postoje stvari koje im nisam rekao. Ja sam samo sumirao neke događaje. Pitali su me... objasnio sam im kako je Glavni štab ostao u blizini vojnika, da smo tamo odlazili na dužnosti i da je to 121. brigada znala. Svi su znali kada je bila formirana. Ja nisam imao nameru da lažem. Ako govorite o jedinicama, to onda nema smisla, jer su ljudi navikli na pominjanje 121. brigade. Nisam govorio o svim jedinicama kaje su činile brigadu. Šta je trebalo da kažem? Da ništa pre toga nije postojalo? Možete to da tumačite kako hoćete, ali ovo je istina.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, idemo dalje.

TUŽILAC WHITING: Zamoliću da vam se prikaže dokazni predmet Tužilaštva broj P44, a radi se o jednom članku od 3. septembra 1998. godine u novinama *Zëri i Kosovës*.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se gospodine Limaj sećate da ste dali taj intervju za *Zëri i Kosovës*?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Znam da sam dao intervju ali ga nikada nisam video.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: ako možete da okrenete na drugu stranu na albanskoj verziji a u engleskoj verziji je to na drugoj strani bliže početku. Da li vidite pitanje iz novina: "Ta ratna vatra spalila je neprijatelje ispred klanca Lapušnika/Llapushnik gde ste vi bili komandant i ona je utelovljena u prevoju Kačanik/Kaçanik?" A vaš je odgovor na to: "Bilo je tamo borbi i otpora i samo su Albanci to mogli da znaju kako da urade." Da li vidite to?: "Uz pomoć drugih jedinica koje su se nalazile sa druge strane klanca, jedinica *Pellumbi* i *Guri* i svakako uz žrtvovanje i borbeni duh naše tri jedinice mi smo naneli težak udarac neprijatelju." To se odnosilo na borbe od 9. maja, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Možda o bitkama oko 9. maja a možda čak i o nekim drugim bitkama jer su se i druge bitke vodile u Lapušniku/Llapushnik.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pa, dve bitke kojima se vi bavite a tokom kojih je nanet težak udarac neprijatelju bile su one 9. maja i 29. maja 1998. godine. Dakle, tu se govori o jednoj od te dve bitke?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Bilo je bitaka. Postojala je i bitka od 25. maja. Mislim da se tu govori o svim bitkama uopšteno, koje su se vodile u Lapušniku/Llapushnik bez izdvajanja neke bitke posebno. Mislim da se uopšteno govorilo o borbama.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, to su vaše reči, pa vas samo pitam šta...
OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: (*nema prevoda*)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi dakle mislite da ste govorili uopšteno o bitkama koje su se vodile od maja do jula meseca u Lapušniku/Llapushnik. Vi mislite da se o tome tu govorilo?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ako pažljivo pogledate, možemo da vidimo da... on čita ponovo ono što ste upravo vi pročitali, iste reči.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Mislim da bi trebalo malo da usporite.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Samo ponavljam ono što ste rekli. Mislim da se tu govori više o kraju nego o početku.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U redu. Vi dakle mislite da se tu govori o bitkama na kraju jula meseca 1998. godine? Da li nam to sada govorite?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Može da bude bitka od 29.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U kom mesecu 29.?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: U maju mesecu. Druga bitka.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U redu. Pa... to ima smisla, zar ne, jer... to je bitka... svakako da su bitke od 9. maja i od 29. maja 1998. godine bile one u kojima ste naeli težak udarac neprijatelju. Tako da bi to...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: I bitka od 25. je takođe bila velika bitka.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: 25. jula?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Narod se borio, vođena je bitka. Da, možda i o tome se govori.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pa, to ste vi govorili. Po vašem najboljem sećanju, o čemu ste tada govorili?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Rekao sam da se to odnosi na borbe u Lapušniku/Llapushnik, uopšteno. Spominju se dve jedinice, *Pellumbi* i *Guri* kao i naše tri jedinice – *Çeliku 1, 2 i 3*, jedinice koje su učestvovala u tim borbama. To je ono što sam tu izjavio.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I samo da bi bilo jasno, to su vaše reči, je li tako? To ste vi rekli?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U redu. Završili smo sa tim.

Gospodine Limaj, želeo bih da se vratim na nešto o čemu smo na početku razgovarali, a to je dobijanje međunarodne podrške za OVK, jer je svakako OVK tokom 1998. godine imala kao jedan od svojih ciljeva da pridobije naklonost međunarodne zajednice. Ja verujem da sam vas o tome pitao na početku i da ste vi to prihvatili kao činjenicu?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, ali u transkriptu vidim manju grešku.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kaja je to greška koju...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Tamo gde sam pomenuo jedinice *Pellumbi* i *Guri* i naše tri jedinice *Çeliku 1, 2 i 3*, sve su one deo 121. brigade, a ja sam pominjao one tri

jedinice koje su učestvovala u borbama u Lapušniku/Llapushnik. Zbog osobe koja je kasnije postala komandant te brigade.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pa... malo sam zbunjen onim što ste upravo rekli. Jedinice *Pellumbi* i *Guri* su se nalazile sa druge strane asfaltnog puta, je li tako?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U redu.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ja govorim o naše tri jedinice, jer je taj intervju... ja sam taj intervju dao kao komandant 121. brigade. I ja kažem da su se te tri jedinice tamo borile. To je pravo značenje. To sam želeo da objasnim.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Shvatam. Da se vratimo sada na ono što sam hteo da vas pitam. Sećate se da ste svedočili da je jedan od ciljeva OVK tokom 1998. godine bio da pridobije naklonost međunarodne zajednice?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U sklopu tih nastojanja, OVK je želela da pokaže međunarodnoj zajednici da poštuje pravila ratovanja dok to Srbi nisu činili? Je li tako?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Pa, ja ništa nemam da dodam na ono što je rekao Jakup Krasniqi. To je politika, a Jakup Krasniqi se bavio u to vreme tim stvarima. On je bio član Glavnog štaba.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: On je rekao u ovoj sudnici, i možda ste na to mislili kada ste rekli da nemate šta da dodate na njegov komentar, on je rekao: "Imali smo česte kontakte sa predstavnicima međunarodne zajednice, i pošto smo poštovali međunarodna dokumenta /Rahovec civilima, mi smo uživali podršku međunarodne zajednice." Vi se naravno slažete sa tim, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, slažem se. Cilj OVK je bio da se ponašamo u skladu sa pravilima koji su prihvatljivi međunarodnoj zajednici, a to je bio jedan od uslova kako bi se ostvarile naše težnje. To je bilo opredeljenje OVK koja je stalno stremila u tom smeru.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, primetio sam malo pre da ste se opet uhvatili za obraz. Podsećam vas da ukoliko imate bilo kakve teškoće da se koncentrišete na pitanja zbog vaše zubobolje, bilo kakvih problema u vezi sa tim, mislim da ne bi bilo nikakvih problema da napravimo pauzu ili da prekinemo sa radom. Veoma je važno da budete u stanju da se koncentrišete na moja pitanja. Da li razumete?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Hvala vam na vašoj brizi.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li ste u stanju da možemo da nastavimo? Da li imate bilo kakve poteškoće?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Mogu da nastavim, da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Molim vas, ako imate bilo koje poteškoće, veoma je važno da to kažete. Da li razumete?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Uradiću to.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi ste svedočili da ste u julu mesecu 1998. godine... kako sam vas ja razumeo, da ste dobili priručnik s pravilima?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING: Molim vas da se gospodinu Limaju pokaže dokazni predmet Tužilaštva broj P156.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Koliko se ja sećam, to se dogodilo 22. ili 23. juna – kada sam primio pravilnik.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, pred vama je dokazni predmet Tužilaštva broj P156. Da li se radi o tim Pravilima koja ste dobili?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li ste pročitali pravila?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Primetio sam da se vaš pseudonim koristi u stvari kao... kao primer, kao jedan od primera u pravilniku. Da li se sećate toga?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne gospodine tužioče. Moj pseudonim se ne navodi kao primer. Molim vas. Ovaj pravilnik je napisan u Albaniji. Ime *Çeliku* koje se tu pominje je čista slučajnost, ništa više.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ramadan Behluli je svedočio da je po njegovom stupanju kao vojnika u OVK 20. aprila 1998. godine, da ga je Luan, Ramiz Qeriqi upoznao sa određenim pravilima, i da mu je za jedno od pravila rečeno da ne koristi... da ne zloupotrebljava nošenje uniforme zbog ličnih razloga, dela osвете su zabranjena i da će vojnici u slučaju kršenja tih pravila biti odgovorni. I da su mu takođe rečena neka pravila kojih tačno nije mogao da se seti o postupanju sa civilima. Da li se sećate u to vreme, u aprilu mesecu 1998. godine, da su ta pravila bila... čak i pre priručnika... čak i pre nego što ste videli taj priručnik, da su bila deljena i saopštavana vojnicima OVK?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Gospodine Tužioče, uz punu odgovornost vam kažem da nije postojao nikakav pravilnik, nikakav priručnik sa pravilima u rukama vojnika OVK pre 22. juna, kada je stigao ovaj pravilnik. Čak i kada sam primio ovaj priručnik 22. juna, Jakup Krasniqi mi je rekao da on ima samo pet kopija tog priručnika.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Moraću da vas prekinem jer ne mislim... vi ili niste dobro slušali ili niste razumeli moje pitanje, iako shvatam da je bilo pitanje prilično dugo, ali pitanje je bilo... ostavite na trenutak priručnik po strani i vratite se u april mesec 1998. godine. Čak i pre nego što se ovaj priručnik pojavio, OVK... između pripadnika OVK su se prenosila neka pravila kao što su da se ne sme zloupotrebljavati uniforma, da se ne sme vršiti osвета, pravila o postupanju sa civilima, i da će vojnici ako dođe do kršenja tih pravila odgovarati za to. O tim pravilima se razgovaralo čak i u aprilu mesecu 1998. godine, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ono što su ljudi međusobno razgovarali kao vojnici sa vojnicima, vojnici sa civilima, to je nešto sasvim drugo. Takav razgovor je mogao da se vodi između bilo koga. Čak sam i ja razgovarao o tome sa civilima i vojnicima u to vreme. Ali pravilnik koji je odredila OVK tada nije postojao. Ljudi su mogli da iznose sopstveno viđenje, kako oni gledaju na ta pitanja. : Ja sam se mnogo puta pozivao na saopštenja kada sa istupao u ime OVK u javnosti, kada sam građanima trebao da kažem šta treba da se uradi kako bi se sakupila sredstva i slične stvari, i vi ste tada morali da se pozovete na neki

izvor. Međutim, kao što sam rekao, nismo imali ništa konkretno u pisanoj formi, bilo koje pravilo napismeno pre 22. juna 1998. godine.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ali i u aprilu i u maju mesecu 1998. godine vi kažete da ste razgovarali sa civilima i vojnicima o tim pitanjima, o poštovanju pravila, o pravilima ratovanja i tako dalje, je li tako?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. Već sam vam rekao kako je to bilo u aprilu i maju mesecu 1998. godine, kakva je realnost bila u to vreme, kada je bilo tek nas četiri ili pet vojnika. Mi smo razgovarali o tome, ali kada smo kasnije uspeli da pokrenemo masu ljudi odatle, onda smo seli i razgovarali o našim stavovima kako da nastavimo dalje, ali je do svega toga došlo kasnije. U aprilu i u maju mesecu 1998. godine bilo nas je tek četvoro ili petoro. Nije bilo o čemu da se razgovara. Ali kasnije, da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ali da se vratimo sada na Ramadana Behlulija. On je svedočio u ovoj sudnici da se u aprilu 1998. godine on priključio OVK kao običan vojnik, da je čuo o... da su mu rečena ta pravila. Vi ste takođe u to vreme čuli za ta pravila, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Nisu postojala pravila gospodine Tužioče. Kada ste ga pitali da li je položio zakletvu, on je odgovorio: "Da, uradio sam to samoinicijativno ispod zastave." Dakle, to pokazuje da su svi mogli da rade ono što su hteli. Pravila nisu postojala. Ja vam kažem da takva pravila u to vreme nisu postojala. I vi to znate, ali pokušavate da kažete nešto potpuno drugačije.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ja vam samo predočavam ono što je rekao Ramadan Behluli u ovoj sudnici o pravilima koja je čuo u aprilu mesecu 1998. godine. Vi nam sada kažete da niste... da niste o tome razgovarali i da niste čuli ništa o tim pravilima u to vreme? Da li nam to kažete? U aprilu ili u maju mesecu 1998. godine?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Nije bilo takvih pravila. Čak i kada ste pitali Ramadana Behlulija da vam ponovi šta mu je tada bilo rečeno, on to nije mogao da uradi jer nije mogao da se seti tih reči. Da je bilo takvih pravila, gospodin Krasniqi bi to napomenuo. Šta su pojedini ljudi radili, ja to ne znam. Neko je govorio o Kosovu/Kosovë, neko o Makedoniji, i... ali svi su oni imali svoja mišljenja.

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, možda je ovo pogodan trenutak ili možda želite da nastavim? Mislim da je skoro prošlo 90 minuta, zar ne?

SUDIJA PARKER: Da, iako nije još uvek prošlo.

TUŽILAC WHITING: Ali sada prelazim na drugu temu koja...

SUDIJA PARKER: Potpuno novu temu?

TUŽILAC WHITING: Tako je.

SUDIJA PARKER: Nastavićemo sa radom u 10.50 časova.

(pauza)

SUDIJA PARKER: Da, gospodine Whiting.

TUŽILAC WHITING: Hvala vam časni Sude.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, budući da smo bili na pauzi, želim da vas podsetim da ukoliko imate bilo kakvih poteškoća da nastavite sa vašim iskazom, samo nam to recite, bilo da je bol u ustima u pitanju ili bilo koji drugi razlog. Da li ste razumeli?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Hvala vam što brinete. Da, razumeo sam.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sada bih da razgovaramo o sastanku koji ste imali sa Janom Kickertom, Jakupom Krasniqijem i Davidom Slinnom 30. jula 1998. godine u Klečki/Klečkë. Da li se sećate tog sastanka?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I Ram Buja je bio prisutan, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U to vreme, Ram Buja je bio zadužen da organizuje civilnu vlast na slobodnom području oko Mališeva/Malishevë i... na slobodnom području pod kontrolom OVK?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Koje su po vama onda bile njegove dužnosti u to vreme ili nekoliko nedelja pre tog trenutka?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ja ću vam sada reći šta mi je u to vreme bilo rečeno. Časni Sude, on je bio politički savetnik gospodina Krasniqija u to vreme. Poznao sam Ram Bujau jer smo postali u isto vreme članovi Glavnog štaba. Ram Buja, Adem Grabovci i ja smo istovremeno imenovani za članove Glavnog štaba. On je u to vreme bio savetnik. Da li je on radio na organizovanju civilnih vlasti u to vreme dok je bio savetnik, ja to ne znam. Ali ja mislim da je on negde u decembru mesecu postao zadužen za organizovanje civilne vlasti. A u vreme o kom vi govorite, on je bio samo savetnik. To je on rekao da je bio.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se sećate da je na tom sastanku Jakup Krasniqi rekao razgovarajući sa međunarodnim predstavnicima Janom Kickertom i Davidom Slinnom da OVK prihvata svoju odgovornost na osnovu Međunarodnog prava? Da li se sećate da je to rekao?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Gospodine tužioče, to je bilo političko pitanje o kome se razgovaralo u vreme dok je još uvek trajala ofanziva. Sa jedne strane se govorilo o ofanzivi, a sa druge strane o političkim aktivnostima, o namerama Evropske unije da se formira zajednička vlada.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, možda me niste... ili me niste slušali ili niste razumeli moje pitanje. Moje je pitanje da li je Jakup Krasniqi... da li se sećate da je Jakup Krasniqi rekao da OVK prihvata svoju odgovornost na osnovu Međunarodnog prava?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Jakup Krasniqi je rekao na tom sastanku da će OVK poštovati međunarodne ratne konvencije i to je bio pokušaj da se OVK predstavi pred međunarodnim faktorima u najboljem svetlu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Hvala. Da pređemo sada na vaš sastanak sa Human Rights Watchom u novembru mesecu 1998. godine. Da li se sećate tog sastanka?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Za mene lično, to je bio prvi zvanični susret, jer su 31. oni došli u moju bazu, i ja sam bio tamo kada su oni došli i ja to smatram svojim prvim susretom sa međunarodnim zvaničnicima.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li kažete 31.? A kog meseca 31.?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Govorio sam o 31. julu, o sastanku o kome smo upravo govorili sa Janom Kickertom i ostalima.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U redu, izvinjavam se. Preći ću sada na sledeći sastanak, u redu?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A sada, u novembru mesecu 1998. godine kada ste sreli... vi i Hashim Tači ste se sastali sa Peterom Bouckaertom i Fredom Abrahamsom iz Human Rights Watcha. Da li se sećate tog sastanka?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gde se taj sastanak održao?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Gospodine Tužioče, sastanak je održan u mom rodnom selu Banje/Banjë. Ne znam ko ga je organizovao, ali znam da sam bio pozvan na sastanak. Oni su stigli u jedno mesto blizu Banje/Banjë i odatle su ih vojnici pratili do mesta koje sam ja u Banji/Banjë pronašao za sastanak. Ali ja ne znam kako je organizovan taj susret u Banji/Banjë.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se sećate da ste na sastanku predstavljani kao načelnik Pravnog odeljenja Glavnog štaba OVK?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Čuo sam za to, ali to je nesporazum jer to nikada u mom životu nije bio slučaj. Glavni štab nikada nije imao takvo odeljenje i ja ne znam kako je došlo do tog nesporazuma. Oni su došli na sastanak na mojoj teritoriji i ja sam im na sastanku se predstavio kao komandant Čeliku. Mi smo seli, počeli smo razgovor i nisam bio predstavljen u svojstvu onoga što vi kažete. I kao što sam rekao, pošto nije bilo takvog odeljenja, logično je da niam mogao ni da budem tako predstavljen. Predstavljen sam kao neko ko ima pravno obrazovanje, možda je to dovelo do nesporazuma, ali kao što sam rekao, predstavio sam se kao komandant Čeliku.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A zbog čega ste predstavljani kao lice koje je imalo pravno obrazovanje?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne pravno obrazovanje. To je bio naš prvi susret. Predstavili smo se: "Koje je vaše zanimanje? Šta ste studirali?" To je bio nezvanični razgovor kako bi se međusobno upoznali. Novinar koji je bio sa njima je studirao zajedno sa mnom i on im je rekao da sam na post-diplomskim studijama kada me je predstavljao. Ja sam se predstavio tada samo kao komandant Čeliku, a ne kao komandant 121. brigade. Ne znam kako su to oni protumačili, ali kao što sam rekao, takvo odeljenje nije postojalo unutar OVK.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Bez obzira da li je odeljenje postojalo ili ne, vi ste u stvari sigurni da niste bili predstavljeni kao načelnik Pravnog odeljenja Glavnog štaba OVK? To je vaše svedočenje, je li tako?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: To apsolutno ne stoji. Kao što sam rekao, mora da je došlo do neke zabune. Niko me kao takvog nije predstavio niti sam ja sam rekao tako nešto. Možda su oni na osnovu mog obrazovanja tokom tog nezvaničnog dela razgovora sa početka sastanka shvatili da sam ja to bio, ali ja sam im se predstavio kao komandant Čeliku.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sastanak je bio o dvojici srpskih novinara koji su bili zaustavljeni i zatočeni od strane OVK, je li tako? Dva novinara *TANJUG*-a?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: To je bio razlog, ali je bilo očigledno da su ova dva gospodina iz te dobro poznate institucije još ranije želeli da se sretnu sa nama. Ovo je bio samo jedan od razloga, ali su smatrali da je neophodno da se sastanu sa pripadnicima OVK i iz drugih razloga. Oni su želeli da uspostave prvi kontakt sa OVK jer do tada nije bilo takvih kontakata između njih i OVK. Ali za njih je jedno od važnih pitanja o kome smo trebali da razgovaramo na tom sastanku bilo i pitanje novinara.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li vi kažete da ste se našli na tom sastanku prosto zato što je taj sastanak održan u Banji/Banjë? Da je to bio jedini razlog zašto ste vi bili na tom sastanku?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. To je bio jedini razlog, jer je sastanak održan na teritoriji moje brigade. Ja sam bio u pratnji gospodina Thaçija, jer nikog drugog nije bilo sa njim. Ja čak nisam ni znao sa kim ćemo da se sastanemo. Tek kada sam ušao u prostoriju shvatio sam sa kim se sastajemo. Budući da je sastanak bio u mojoj zoni, u mestu gde sam rođen, u Banji/Banjë, organizovan je u *odi*, gostinskoj sobi. Imali smo taj neslužbeni razgovor pre sastanka a onda smo razgovarali o pitanjima od interesa za njih. Tako je to bilo gospodine Tužioče.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A vi ste učestvovali u tom sastanku, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, da. Razgovarali smo. Kao što sam rekao, to je bio jedan nezvanični susret na kom smo razgovarali o različitim pitanjima. Bilo nas je trojica ili četvorica. Razmenili smo naša viđenja. I ja sam tamo govorio, ali manje od drugih. Gospodin Thaçi je govorio, a ja sam se uključio u raspravu kada je pomenuta ova tema.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, da sada govorimo o ova dva novinara. Vi ste rekli predstavnicima Human Rights Watcha da je dvojici novinara suđeno i da su oni osuđeni, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Tako je bilo. To je bilo saopštenje Glavnog štaba OVK. Ne znam da li sam ja to rekao ili gospodin Thaçi, ali je tako bilo i oni su za to znali. To je bilo opšte poznato u javnosti.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi ste rekli predstavnicima Human Rights Watcha da dvojica novinara nisu prisustvovali na svom suđenju na kom su i osuđeni, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Tako je bilo ili je trebalo da bude. Ne sećam se ničeg posebno, ali tako je trebalo da bude. Vođene su i neke beleške. Ne sećam se svega što je tokom tog sastanka rečeno, svake reči.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A da li se sećate da ste to rekli? Da li se sećate da ste to rekli ili da je to neko drugi rekao – da novinari nisu bili prisutni na sopstvenom suđenju?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li ste vi mislili da je to odgovarajući sudski proces?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, to je bilo improvizovano suđenje gospodine Tužioče. Nije bilo suđenja. Kasnije kada smo shvatili... kada su oni ušli, mi smo shvatili da je to bilo improvizovano suđenje. Kasnije kada sam postao član Glavnog štaba OVK shvatio sam da je to bilo improvizovano suđenje i da to uopšte i nije bilo suđenje. To je bilo improvizovano suđenje samo radi medija. Dato je saopštenje i to je bilo to.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U stvari uopšte i nije bilo suđenja, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, nije bilo suđenja. To je jednostavno bila propaganda, improvizovano suđenje. Ne znam kako drugačije da ga okvalifikujem.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pa postoji razlika između toga da nema suđenja i improvizovanog suđenja, to su dve različite stvari. Jasna vam je razlika u tome, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: U pravu ste, ali sam ja hteo nešto drugo da kažem. "improvizovano" znači ovde da su oni hteli da kažu da se odvijalo neko suđenje. Ne znam koliko sam vam jasan u ovome?

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Mislim da vas razumem. Da vidim da li sam vas razumeo: nije bilo suđenja, ali su rekli da je bilo suđenja. OVK je rekla da je obavljeno suđenje?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. OVK je u svom saopštenju rekla da je obavljeno suđenje i da su novinari osuđeni.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A u stvari je istina da su ti novinari zatvoreni bez suđenja, je li tako? Nije bilo suđenja?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Biti zatvoren je nešto drugo. Bili su zadržani bez suđenja, ali biti zatvoren je nešto drugo i možemo o tome da razgovaramo.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Mene veoma zanima da saznam kakva je razlika u tome da je neko bio zadržan i da je neko bio zatvoren, i ja sam.... možda možete da nam kažete i zbog čega se tome smežete?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Možda način na koji sam se izrazio nije bio najpodesniji, ali ono što sam mislio jeste – da su oni zaustavljeni, novinari, kada su prolazili preko naše teritorije, na to sam mislio kada sam rekao da su bili zadržani. To je moja greška, i zbog toga sam se malo nasmejao. Žao mi je što sam uneo konfuziju.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pokušajmo da budemo potpuno jasni jer je ovo veoma važno. Ti novinari su bili zaustavljeni i onda su zatvoreni, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: OVK ih je zatvorila zar ne? Njima nije suđeno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A rekli ste predstavnicima Human Rights Watcha da im je bilo suđeno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Pa mi smo se pozvali na saopštenje OVK. Gospodin Tači se pozvao na saopštenje Glavnog štaba časni Sude. Ja nisam bio član Glavnog štaba i nisam znao da li je bilo ili nije bilo suđenja. Oni su se pozvali na javno saopštenje OVK u kome stoji da su osuđeni posle suđenja pred Vojnim sudom. I kao što sam rekao, kada sam postao član Glavnog štaba u decembru mesecu, tek tada sam shvatio da tog suđenja nije bilo.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Predstavnici Human Rights Watcha su zatražili da vide dvojicu novinara koji su bili zatvoreni, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Trebalo bi da je tako, da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A vi ste im uskratili tu posetu, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Pa, da vam kažem istinu, to je bio prvi sastanak. Bili smo rezervisani, jer nismo znali da li će Glavni štab to da odobri ili neće. Tako sam ja to video kod gospodina Tačija. Lično ja tu nisam imao nikakvu ulogu. gospodin Tači nije lično razgovarao sa Glavnim štabom, tako da smo to pitanje ostavili za kasnije.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pa, kako bi bilo jasno, gospodin Tači u to vreme i jeste bio član Glavnog štaba, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. U to vreme je gospodin Tači bio politički predstavnik, javna figura, ali on je bio kao što sam rekao politički predstavnik a ne vojni predstavnik Glavnog štaba.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ali kada su iz Human Rights Watcha tražili da se vide sa tim zatvorenicima, vi niste rekli: "Po tom pitanju moramo da konsultujemo Glavni štab" već ste rekli "Ne, vi ne možete da vidite zatvorenike", zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Po mom sećanju, gospodin Tači im je rekao da "Trenutno to nije moguće". Trebalo je da budu pušteni, i mislim da im je rekao da moraju da se posavetuju sa vojnim krilom. To je ono čega se ja sećam da im je on rekao.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi se sećate da im je gospodin Tači rekao da će oni biti pušteni?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Rekao je da ćemo učiniti sve što možemo kako bi ih pustili. To je bio prijateljski razgovor. On je rekao da "Učinićemo sve što je u našoj moći da ispunimo vaš zahtev i da ih oslobodimo." Čitav razgovor je bio usmeren u traženju najpovoljnijeg rešenja. Rekli smo im da smo spremni da saradujemo i to je bila svrha tog sastanka.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A da niste vi rekli njima gospodine Limaj da vi ne možete da se mešate u sudske stvari i da vi ne želite da se mešate u rad sudskih vlasti? Zar nije to ono što ste vi tada rekli?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, rekli smo da je to vojno pitanje. Sada se ne sećam tačno, ali mislim da smo rekli da se radi o vojnom pitanju. Ne znam kako se u to vreme gledalo na *preki sud*, ali po mom sećanju je rečeno... gospodin Tači je rekao da mi trenutno ne možemo da učinimo ništa po tom pitanju, jer treba da se posavetuje sa vojnim krilom, ali da ćemo da uradimo sve što možemo kako bi ispunili njihov zahtev. To je on rekao.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi se sećate da je on tako rekao?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Otprilike. Kažem ponovo da je to približni opis tog sastanka, koji je imao jednu svrhu a to je da se pronađe rešenje. Može da bude i nekih razlika, ali to je bila suština sastanka.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi u svojim odgovorima ponavljate "gospodin Thači je rekao, gospodin Thači je rekao" vezano za ovo pitanje zatvorenika. Niste li i vi govorili o toj dvojici zatvorenika?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, naravno da smo govorili o zatvorenima. Rekli smo da su ušli na teritoriju OVK, da mislimo da su oni srpski špijuni i da nisu poštovali odluku Glavnog štaba – da je potrebna dozvola za ulazak na teritoriju pod kontrolom OVK. Takođe sam rekao da su u dobrom stanju, da se sa njima dobro postupa. O tome se razgovaralo. I mi smio na neki način objašnjavali zbog čega su bili zatvoreni.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kako ste vi znali da su bili u dobrom stanju i da se sa njima dobro postupa.? Kako ste to vi znali?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Zato jer su bili pritvoreni na teritoriji moje brigade, i ja sam časni Sude otišao da ih posetim i tako sam znao da su dobrog zdravlja, što su i ostali do samog kraja. Prema njima se dobro postupalo u skladu sa sredstvima koja su nam bila na raspolaganju.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gde su tačno bili pritvoreni?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Koliko se sećam, zaustavljeni su bili u Rusinovce/Resinoc. Časni Sude. Možda bih to mogao da pokažem i na karti. Tamo gde je selo Magure/Magurë, u to vreme, u novembru mesecu je Magure/Magurë bilo granica između Snaga OVK i Srpskih snaga. Iza Magure/Magurë se nalaze neka albanska sela, a nešto malo ispod se nalazi selo Rusinovce/Resinoc. Tu se nalazila i moja jedinica, na položaju u tom selu. Dvojica novinara... da li želite da objasnim kako su bili zaustavljeni?

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Moje je pitanje bilo gde su oni držani u pritvoru? U kom su selu bili zatvoreni?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Bili su zatvoreni u Rusinovcu/Resinoc. Kada sam ih ja posetio bili su Rusinovcu/Resinoc. Moj zamenik komandanta je bio prisutan kada su zatvoreni i ja sam mu naredio da se na odgovarajući način brine za njih sve do dana kada budu pušteni. Tog dana kada su bili zaustavljeni, moj zamenik je bio u obilasku jedinica.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kada ste ih vi posetili, gde su oni konkretno bili zatvoreni u Rusinovcu/Resinoc? Da li možete da opišete? Da li je to bila kuća? Da li je to bila zgrada? Šta?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Bili su zatvoreni u školskoj zgradi. To je bila omanja školska zgrada – u učionici. A od tada je Shaban Draga, moj zamenik, po mom naređenju brinuo o njima. Ja tamo nisam bio sve vreme, ali on me je obavestavao kao i Glavni štab.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Na mestu gde su držani u pritvoru u školskoj učionici, da li su oni... da li je bilo još zatvorenika ili su bili samo njih dvojica?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne gospodine. To je bilo samo za... one koji bi slučajno tu bili zatvoreni. Oni su ušli u našu zonu. Vojnici su ih zaustavili i proverili, pronašli su im dokumente. Ugledali su Miloševićevu sliku i to je bio glavni razlog. Našli su i člansku kartu SPS-a i onda su ih ispitivali. Jedan od njih je bio veoma uporan i

insistirao je na tome da ulazi na svoju vlastitu teritoriju, a kada je upitan da li ima dozvolu Demaqija da uđe na teritoriju OVK, on je rekao: "Meni ne treba takva dozvola. Ja mogu slobodno da se krećem po svojoj teritoriji, po svojoj zemlji." Odmah je o tome obavješten Glavni štab, a ja sam već sledećeg dana otišao da ih posetim. Popio sam sa njima kafu. On mi je otvoreno rekao da je novinar *TANJUG*-a, da podržava Miloševićevu politiku, ali je rekao: "Ja nisam špijun. Samo sam ušao na vašu teritoriju kako bih snimio to područje i tako završio svoj novinarski zadatak." Mi smo naravno bili sumnjičavi, jer je Glavni štab želeo da mi to istražimo. Oni su verovatno proverili u Prištini/Prishtinë da li su oni zaista novinari ili nisu, i onda je Glavni štab uradio ono što je uradio – pritvor. Izašli su u javnost sa saopštenjem kada je spomenuta i presuda i suđenje. Razlog zbog čega su bili tamo je taj što su prekršili pravilo – ušli su na teritoriju bez dozvole Adema Demaqija. To je bio razlog zbog čega su bili tako dugo zadržani. Nije postojao nijedan drugi razlog. Oni nisu bili špijuni. Jedini razlog je bio da su prekršili pravila. Nisu poštovali pravila. Nisu otišli kod Demaqija po dozvolu, i zbog toga je pregovarano o njihovom puštanju na slobodu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, koliko su oni dugo bili u pritvoru?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Gospodine Tužioče, oni su bili zatvoreni, ukoliko ne grešim, oko mesec i po dana, otprilike. Ne znam kog su tačno datuma bili uhapšeni, ali znam da su pušteni pre novembarskih praznika. Onda je Glavni štab u susret novembarskim praznicima, oslobodio u to ime, a sve je to bilo samo kako bi se svetu pokazalo da nešto navodno funkcioniše.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da se vratimo na sastanak. Predstavnici Human Rights Watcha su takođe tražili da im se preda Kodeks ponašanja OVK. Da li se sećate toga?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A sećate ste da ste odbili da to date Human Rights Watchu? Da li se sećate da je gospodin Thači...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: ...spomenuo da se vodi disciplinski postupak protiv nekih pripadnika OVK? Da li se sećate da je on to rekao?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Gospodin Thači je rekao nešto drugo. On to nije rekao na način kako vi to iznosite. Rekao je da smo mi... "Nastojimo da izgradimo disciplinu, pravila." A kada je reč o Kodeksu ponašanja, nismo ništa imali da im damo. Bila je to sramota. Rekli smo im da se takav kodeks ponašanja priprema u Tirani. Rekli smo im da imamo takvu vrstu problema, ali da činimo sve što možemo kako bi ih rešili. Da imamo informacije da se na nekim položajima vojnici OVK nedolično ponašaju. I to su bile stvari o kojima smo razgovarali. Ono što vi spominjete kao Kodeks ponašanja, on je to nazvao pravilnikom. I to nije bilo odbijanje, jer smo im rekli da ćemo im ga poslati. Sećam se da je jasno rekao da će ga predati na sledećem sastanku.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Rekli ste da... rekli ste, čitam sada sa monitora. Rekli ste:" Rekli smo im da imamo takvu vrstu problema, ali da činimo sve što možemo kako bi ih rešili. Da imamo informacije da se na nekim položajima vojnici OVK nedolično ponašaju." Na šta ste tačno mislili kada ste to rekli?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Gospodin Thači je govorio o događajima posle meseca septembra. Došlo je do određenih prekida jer nas je ofanziva na neki način

uništila, pa smo nastojali da obnovimo ono što smo imali. Takovih je stvari u to vreme na početku bilo, kada su se brigade formirale, jer su ljudi dezertirali, odlazili. Mnogi... neki su ljudi činili neke stvari u ime OVK iako su nosili civilnu odeću. Posle avgusta meseca, ljudi su napuštali vojsku i vraćali se svojim poslovima. Takva je bila tendencija – trend. Nastojali smo da delujemo i poboljšamo svoj način delovanja. Ali nije bilo ničeg specifičnog u tom smeru, bar se ja toga ne sećam.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ja ću da vas pitam još nešto o tome, jer su reči koje ste upotreбили "na nekim položajima vojnici OVK se nedolično ponašaju." Kada ste objašnjavajući rekli da su to ljudi koji nisu bili vojnici, koji su napustili OVK i koji su se nedolično ponašali. Da li ste na njih mislili kada ste rekli da se vojnici OVK nedolično ponašaju ili ste mislili na nešto drugo?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne znam da li sam se jasno izrazio. Mi smo sa novom organizacijom pokušavali da uspostavimo sprečavanje grešaka i nedoličnog ponašanja vojnika. Mi smo o tim stvarima govorili uopšteno, a nismo nijedan slučaj konkretno spominjali.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Shvatam da nijedan slučaj posebno niste pominjali, ali da li ste imali tada na umu neki određen slučaj kada ste o tome govorili?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Kao što sam rekao časni Sude, to više nije bila ista situacija kao u avgustu mesecu. Do avgusta meseca, ljudi su mogli da dođu u vojsku, ostanu nedelju dana i onda se vrata porodici, ostanu nedelju dana u porodici ili odrade negde neki posao, prodaju oružje i naoružanje negde. Dakle, bilo je slučajeva da su vojnici napuštali vojsku nakon što su se opredelili da ostanu u vojsci. I u to vreme, nama je bilo važno da znamo ko su bili naši vojnici. Morali smo da znamo da li imamo određen broj vojnika koji su spremni da se bore. Ponekad se dešavalo da pomislimo da imamo na raspolaganju 500 ili 600 vojnika, da bi se na kraju ispostavilo da ih ima samo 20 – kada bi se suočili sa Srpskim snagama. Zbog toga smo mi želeli određena pravila i broj vojnika kojima raspoložemo, kao i ko su oni bili, kako bi mogli da kontrolišemo situaciju, i o tome smo u stvari nadugačko razgovarali.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sada ću da pređem na sledeću temu gospodine Limaj...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Izvinite. Hteo bih jednu stvar da naglasim. Kada je reč časni Sude o dvojici novinara, posle sastanka sa predstavnicima Human Rights Watcha... ne mogu da izgovorim njihova imena... pozvao sam ih... pozvao sam Crveni krst preko Glavnog štaba. Predstavnici Crvenog krsta su došli i posetili ih. Njihove porodice su bile u kontaktu sa njima. Doneta im je bila odeća i hrana, tako da su bili u prilici da komuniciraju sa porodicama. Jednom ili dvaput su dobili i odeću, a komunicirali su putem pisama. Ali ja želim da naglasim da je Crveni krst njih posetio nakon sastanka. Moj zamenik komandanta ih je pratio tokom njihove posete.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Shvatio sam i zahvaljujem vam na informaciji. To se sve dogodilo posle sastanka sa predstavnicima Human Rights Watcha, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Nisam siguran, ali mislim da je bilo posle tog sastanka. Mislim da to može da vam potvrdi Crveni krst. Ono što jeste sigurno je da ih je posetio, da im je doneo pisma od njihovih porodica. Moj im je zamenik ponudio medicinsku pomoć jer se u blizini nalazio jedan doktor. A obojica su bili poštteni prema nama, jer su opisali uslove u pritvoru kakvi su i bili. Oni nisu rekli ništa loše.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, kada govorimo o Crvenom krstu, Jakup Krasniqi je svedočio ovde na Sudu da je Crveni krst u julu mesecu 1998. godine predao konkretne dokumente OVK u vezi sa poštovanjem međunarodnih konvencija i da su ta dokumenta koja je dostavio Crveni krst deljena unaokolo i bila su poštovana. Da li se sećate toga?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da gospodine tužioče, ali se ne sećam da li se radilo o julu mesecu. Mnoge humanitarne organizacije su dolazile u to vreme kod nas. Moglo je da bude u julu, moglo je i da bude kasnije. Imali smo male letke na albanskom jeziku, a ticali su se postupanja sa ratnim zarobljenicima. To su bili mali leci ili omanji priručnici i mi smo ih podelili na mnogim mestima.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Po vašem najboljem sećanju, kada je to bilo? Jakup Krasniqi je rekao da je to bilo u julu mesecu. Po vašem najboljem sećanju, kada su ti leci bili podeljeni?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Mislim da je to bilo kada je OEBS došao. Posle sporazuma Milošević-Holbrooke, mnoge organizacije su nam dolazile, i mislim da su oni imali mnogo takvih knjižica ili letaka koje su nam donosili. Na početku je naša namera bila da se ti dokumenti raspodele našim vojnicima, ali po dolasku OEBS-a tih letaka je bilo sve više. I Crveni krst je imao svoje letke koje nam je dao da bi ih dalje distribuirali.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle gospodine Limaj, vaše je svedočenje da je to bilo kasnije, da se to dogodilo tek u oktobru mesecu. Da li je to vaše svedočenje?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Rekao sam da je to bilo u julu, septembru i oktobru, kada su dolazile te organizacije. Ali je na početku tih letaka bilo veoma malo... u julu mesecu. Ja sam lično imao jedan.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, vi ste bili tokom rata fanatik po pitanju zagovaranja reda i discipline, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Pokušavao sam sve da održim red i disciplinu. Kada sam saznao šta je moj mandat, šta su moje dužnosti, pokušavao sam da budem principijelan i da održim red. Davao sam sve od sebe. Kada mi je postalo potpuno jasno koje su bile moje obaveze, nastojao sam da poštujem pravila.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi niste samo nastojali da ih poštujete, već ste bili fanatični po pitanju reda i discipline, je li tako? Vi znate zašto koristim ovaj izraz, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, ne razumem zbog čega koristite tu reč "fanatik". Ja sam rekao da sam nastojao da sačuvam red i disciplinu koliko sam to bio u stanju, najbolje što sam mogao.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pustiću vam sada kratak video zapis iz dokaznog predmeta Tužilaštva broj P35, a to je dokumentaran film koji je nastao posle vašeg hapšenja. Govori o vama, a snimak je iz... čini se da je iz marta meseca 1999. godine, i vi se tu obraćate vojnicima OVK. Molim vas da to pažljivo pogledate.

(video snimak)

(kraj video snimka)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, ja sam rekao da mi se čini da je ovo iz marta meseca 1999. godine, ali na snimku stoji datum maj 1999. godine. Da li se sećate toga?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, u maju mesecu. Da, sećam se toga jako dobro.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A to je... pretpostavljam da je... stav koji ste vi izneli pred vojnicima bilo nešto što nije bio vaš stav novijeg datuma. Da je to bio vaš stav tokom rata, je li tako?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Rekao sam vam gospodine tužioče da čitav moj život, kako u civilu tako i u vojsci pokazuje moje najbolje namere. Ovde smo mi imali na snimku dobrovoljce, vojnike koji su došli iz zapadnih zemalja. Ovaj snimak je napravljen na granici sa Albanijom. To su ljudi koji su živeli u drugačijem okruženju i došli su da se priključe vojsci. To je bio prvi govor koji sam im održao. Ja sam morao da im kažem te stvari, jer oni nisu imali ideju u šta se upuštaju. To je bilo neposredno pre bitke za koju ste možda čuli. To je bila *Operacija Strela*. To su bili mladi ljudi iz Amerike, iz *Atlantskog bataljona*. Bilo je i ljudi iz drugih zapadnih zemalja, i oni su morali da budu pripremljeni za borbu. Nisam želeo da oni pobjegnu. Neki od njih su imali radio prijemnike ili pre možda kasetofone sa sobom. Rekao sam im da to ostave i da oni sada ulaze u novi život i da za to moraju da budu spremni. I zbog toga sam njima tako govorio. Dao sam sve od sebe kako bih održao red, ali je u maju mesecu situacija bila drugačija. Bilo je drugačije i 1999. godine, jer nije bilo isto kao 1998. godine. Tu sam se obraćao tim vojnicima kao zamenik ministra Odbrane.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ja razumem da su se stvari promenile od 1998. godine do 1999. godine ali ja sam govorio o vašem stavu prema redu i disciplini. To se nije promenilo zar ne? Bio je isti 1998. godine kao što je bio i 1999. godine, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. 1998. godine je bilo drugačije. Tada smo počeli sa prijateljima, nećacima i rođacima i formirali smo vojsku. A ovi ljudi na snimku su došli iz Amerike i to je bilo znatno kasnije.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, mislim da ne slušate moje pitanje, a možda je to zbog toga što te mislili da vas pitam nešto drugo ili slušate engleski, nisam siguran. Ali molim vas da pažljivo slušate pitanje. Ja shvatam da su se stvari unutar OVK od 1998. godine do 1999. godine promenile, ali ja vam kažem da se u tom periodu nije promenio vaš stav prema redu i disciplini. Vaš stav o tome. Vaš lični stav po tom pitanju je bio isti i 1999. godine i 1998. godine, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Pokušavam da vam odgovorim, ali se bojim da vam se moj odgovor ne dopada. Zbog toga vi kažete da vam ne odgovaram na pitanje. Rekao sam da je svakako 1998. godine bilo poželjno imati disciplinu među vojnicima, ali mi nismo niti imali iskustvo, niti smo znali na koji način da osiguramo disciplinu. To su dve različite stvari kada govorite o tome šta je poželjno i o tome šta je obezbeđeno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pa da se vratimo precizno na 1998. godinu, na period koji nas zanima: maj, juni i juli mesec. Tokom tog vremenskog perioda, ukoliko su se vojnici OVK nedolično ponašali, moglo im se oduzeti oružje, mogla im se oduzeti uniforma, mogli su biti izbačeni iz OVK, je li tako?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Pokušaću to da objasnim. Daću primer iz moje jedinice.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U redu. Ali pre nego što objasnite to, vaš odgovor na prethodno pitanje je – da, je li tako?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Pa, ne mogu da kažem da. Moram to da objasnim. Dopustite mi da objasnim kakvo iskustvo sam imao u tom vremenu. Ako mi to dopustite, objasniću vam kako su stvari se odvijale u mojoj jedinici. Ne mogu da odgovorim sa da ili ne. Moram to da objasnim.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Izvolite i objasnite to, ali bih cenio kada bih tokom vašeg objašnjenja dobio i odgovor na vaše pitanje.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Od samog početka pokušavam koliko to najbolje znam da odgovaram na vaša pitanja, jer je to u mom interesu. Tokom tih meseci koje ste pomenuli, ukoliko bi se vojnici pojavili sa sopstvenim oružjem a nedolično bi se ponašali, jedino što smo mogli da im kažemo je bilo: "Odlazite!" Mi nismo mogli da im oduzmemo oružje. Ali ako bi vojnik došao bez oružje i ako bi mu oružje je dao, a on onda učini nešto pogrešno, ja sam onda mogao da mu oduzmem oružje i da mu kažem da se vrati svojoj kući. On bi verovatno otišao u drugu jedinicu i tamo bi ostao. Ako sam mu oduzeo oružje, on je mogao da ode i ostane u drugoj jedinici ili na nekom drugom mestu gde su se vodile borbe i tamo bi dobio neko drugo oružje. Dakle, to su bile naše mogućnosti u to vreme. Uniforme. Nije postojao način i nikada se to na Kosovu/Kosovë nije ni dogodilo. Vi niste nekome mogli da kažete: "Ne možeš da ostaneš u mojoj jedinici". Ako bi im to i rekli, oni bi otišli u sledeću jedinicu ili u drugu jedinicu u sledećem selu, jer mi nismo mogli da komuniciramo sa drugim jedinicama i da im javimo da ne preporučujemo da tu osobu uzmu za vojnika. Nije postojala komunikacija. Dakle, to su bile dve stvari koje smo mogli da uradimo u to vreme.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Možda je došlo do greške u prevodu ili ste pogrešno razumeli moje pitanje. Da bi bilo jasno, vi ste mogli da kažete određenoj osobi da ne može da ostane u vašoj jedinici, ali kažete da je onda ta osoba mogla da ode u drugu jedinicu, je li tako?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Mislio sam da nas on o tome ne bi ni pitao, nego bi sam otišao. On bi sam tamo otišao, a ne tako što bih mu ja rekao da ode u sledeću jedinicu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Shvatam. Ali vi ste nekome mogli da kažete da više ne može da bude u vašoj jedinici. To je bila stvar koju ste mogli da uradite, to je vaše svedočenje zar ne

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Kada se radi o mojoj jedinici. Ja govorim o mojoj jedinici. Ukoliko bi vojnik...

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Izvinjavam se. Nastavite.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ja govorim o mojoj jedinici. U to vreme, neko je mogao da kaže: "Ne možeš ovde da ostaneš. Odlazi!" On nas verovatno ne bi ni poslušao, ali praktično, ta je osoba mogla da izabere da ignoriše ono što sam joj rekao ili da ode, šta god hoće, kako on želi.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi kažete kada bi komandant jedinice nekom vojniku rekao da je napusti, da je on mogao da odluči i da tu ostane? Mogao je jednostavno tu da ostane?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Pa, mogao je da kaže da neće, to vam govorim. Ali u stvari, da sam ja nekoj osobi u svojoj jedinici rekao da ode, onda bi ta osoba i morala da

ode. Ne bi mogla da mi kaže da neće, ali ste vi tu osobu mogli da vidite u nekoj drugoj jedinici, neposredno posle toga. I u stvari, njegov odgovor bi mogao da bude: "Ne možete da me sprečite da se borim na drugom mestu. Mogu da se borim gde god hoću".

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ali bi u stvari ta osoba otišla iz vaše jedinice da ste joj vi tako rekli, je li tako?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U julu mesecu 1998. godine... pre ofanzive, da li se sećate da ste Fadilu Kastratiju oduzeli oružje jer je on bio u svađi sa nekim iz svog sela? Da li se sećate da ste to učinili?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, sećam se gospodine tužioče, ali bih vam objasnio kako je to bilo, jer ste vi od toga napravili krupnu stvar, a ja bih želeo da objasnim.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dopustite da vam postavim pitanje, pa ću vam onda dati priliku da to objasnite ukoliko bude neophodno. U redu? Sećate se tog događaja. Sećate se da ste mu oduzeli oružje, je li tako? Tokom jula meseca, pre ofanzive?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Sećam se tog slučaja. Ne toga da sam mu oduzeo oružje, ali se tog slučaja sećam, da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pa, to se dogodilo... slučaj koga se sećate se dogodio u julu, pre ofanzive, je li tako?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Bilo je to pre ofanzive, da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se to dogodilo u Lipovici/Lipovicě?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: To se dogodilo u Lipovici/Lipovicě.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Fadil Kastrati je bio u sporu sa nekim iz sela Lipovica/Lipovicě, je li tako?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne sećam se ničega više u vezi sa tim. Ali bih želeo da objasnim kako sam otišao u Lipovice/Lipovicě, kako je došlo do te tačke, kako sam se sa njim sreo. Ne znam kako da vam odgovorim jer ja ne znam šta je Fadil Kastrati učinio, ali bih želeo mogućnost da vam objasnim.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pre nego što vam dam tu mogućnost, da vas samo ovo pitam: Shukri Buja je bio komandant u Lipovica/Lipovicě u to vreme, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. Shukri Buja je bio komandant zone u to vreme, a ne komandant u Lipovici/Lipovicě. On vam je to rekao na vašem prvom razgovoru. On vam je to ovde rekao. On je bio komandant zone u to vreme. To sam vam rekao stotinuputa gospodine tužioče. Mislim da vi to vrlo dobro znate. Pokušavam da vam kažem sve što znam, ali vi pokušavate na svaki mogući način da iskonstruisate nešto što nije moguće iskonstruisati. Molim vas da mi dozvolite...

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, zašto ne objasnite Sudu kako se dogodilo da ste vi oduzeli oružje Fadilu Kastratiju?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Hvala vam. Časni Sude, negde u julu mesecu... Lipovica/Lipovicě je nacionalni park i mislim da je on jedini na Kosovu/Kosově. Nije bilo drugih parkova na Kosovu/Kosově u to vreme u kojima su se nalazile životinje. U to vreme se OVK nalazila tamo... Jakup je bio u Krajmirovcu/Krojmir. Sreo sam se ja

Jakupom, i tu mi je Shukri rekao: "Hoćeš li sa mnom da pođeš u Lipovicu/Lipovicě i da vidiš park?" Tamo se nalazilo nekoliko vladinih zgrada, bivše Vlade. Tamo je bilo i nekoliko vojnika. Fadilov brat je bio predstavnik DSK za to selo. Fadilov brat je bio i komandant u Lipovici/Lipovicě u to vreme, a ne Shukri Buja. I on je rekao Shukriju... rekao je Shukriju: "Oduzmi Fadilovo oružje jer će biti ubijen. Upustiće se u pucnjavu sa susedom zbog njihovog sukoba. Oduzmi mom bratu oružje jer me on ne sluša." A Shukri je rekao: "Pa ne mogu to da uradim jer je to njegovo oružje." Onda je njegov brat meni rekao: "Ti si neko koga on ne poznaje, koga ne znamo. Molim te da sprečiš mog brata da uđe u krvnu osvetu i oduzmi mu oružje." I ja sam mu rekao: "Moraš da se odrekneš svog oružja jer je to naređenje odozgo. Ne smemo takve stvari da radimo u toku rata. Moramo da saradujemo sa civilima i ne smemo da ih maltretiramo." Sada, vi to možete da analizirate kako god želite, ali to se tako dogodilo. Postojala je opasnost da će doći do krvne osvete. Fadil nije slušao svog brata, i pošto su me molili da ja sa njim razgovaram, zbog toga sam ja sa Fadilom i razgovarao. Vi pokušavate da od ovoga napravite krupniju stvar, ali ovo je istina. Dok vi kažete da je Shukri Buja bio komandant u Lipovici/Lipovicě. Zaboravite to. On nikada nije bio komandant ni u blizini Lipovice/Lipovicě.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, vi tvrdite da je to čista slučajnost. Vi ste otišli u taj park u Lipovici/Lipovicě i bili ste tamo tog dana i oni su od vas tražili... samo zato jer ste se tamo zatekli – slučajno, oni su od vas tražili da oduzmete oružje Fadilu Kastratiju. To je vaše svedočenje?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Gospodine Tužioče, to je jedina istina. Nema druge istine. Nema druge istine gospodine Tužioče. Vi to možete da tumačite kako hoćete, ali ja vam pričam kako se to dogodilo. Ne znam kako je to Fadil shvatio zbog načina na koji sam mu se obratio. Njegov brat je imao pseudonim Blini i znam da je on bio na čelu DSK, i tako smo Blini, ja i Shukri Buja mu to rekli. I bila je to čista slučajnost, da. Vi možete da date ovome kakvu želite težinu časni Sude, ali to je bila istina.

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, da li karta koju je svedok obeležio može da se uvrsti u dokazne predmete molim vas?

SUDIJA PARKER: Prihvata se.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P247.

TUŽILAC WHITING: Nemam više pitanja.

SUDIJA PARKER: Hvala vam gospodine Whiting. Gospodine Mansfield?

ADVOKAT MANSFIELD: Časni Sud se verovatno seća kako je ljubazno dopustio mogućnost da na kraju unakrsnog ispitivanja a pre dodatnog ispitivanja u svetlu materijala koji prethodno meni nije bio obelodanjen – razgovaram o tome sa gospodinom Limajem. Mi smo samo razgovarali o stvarima koje su se do sada pojavile, o zubobolji i tako dalje. Pa ako bi mogli da dobijemo tu mogućnost? Imam predlog. Nadam se da je prihvatljiv. Veoma brzo će pauza, u 12.20 časova, i do nastavka rada imaćemo dovoljno vremena da se pozabavimo sa... radi se o knjizi, ako se sećate, i kako sam ja razumeo, on je uneo izvesne oznake u nju. Ne znam o kakvim se oznakama radi, zbog čega mi je potrebno određeno vreme da se sa tim pozabavim.

(Pretrեսno veće se savetuje)

SUDIJA PARKER: Budući da Pretrեսno veće bi trebalo da se sastane sa određenom delegacijom u toku pauze, mi nećemo biti u mogućnosti da nastavimo sa radom pre 12.50 časova. Da li vam je to dovoljno vremena?

ADVOKAT MANSFIELD: Da, jeste. Hvala vam puno.

SUDIJA PARKER: Da. Dakle, idemo sada na pauzu i nastavljamo sa radom u 12.50 časova.

(pauza)

SUDIJA PARKER: Gospodine Mansfield?

ADVOKAT MANSFIELD: Mogu li da se zahvalim časnom Sudu na dopuštenom dodatnom vremenu i da jasno iznesem da u vezi one knjige gospodin Limaj nema ništa da doda na ono što je već rekao po tom pitanju. Tako da se na to neću vraćati.

DODATNO ISPITIVANJE: ADVOKAT MANSFIELD

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Gospodine Limaj, samo još nekoliko pitanja u dodatnom ispitivanju, a prvo od pitanja sa kojim želim da se pozabavimo je pitanje zona, i ponovo nažalost mapa. Molim da vam se u tu svrhu da karta na kojoj ste obeležili gde su se nalazile operativne zone i brigade, a to je dokazni predmet Odbrane broj DL7.

ADVOKAT MANSFIELD: Molim da se to dostavi svedoku. A pored toga, molim da vam se dostavi i karta broj 10 iz dokaznog predmeta Tužilaštva broj P1.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Gospodine Limaj, molim vas da me pratite. Sada ću vam postaviti nešto duže pitanje uz vašu dozvolu. Želeo bih to da uradim kako bih ilustrovao ono na šta sam ulagao prigovore i način na koji je to stavljano pred vas u unakrsnom ispitivanju, i ja ću sa tim da se poslužim kao ilustracijom toga. Sugestija koja je stavljena pred vas o tome šta ste vi rekli po pitanju zona, posebno u odnosu na ovu kartu koju imate pred sobom, onu koju ste obeležili. Radi se o ponedeljku 23. maja, stranica broj 6.181, red broj 4. Jasno vam je sugerisano da ste prekrajali zone kako bi selo Lapušnik/Llapushnik bilo izvan zone Paštrik/Pashtrik a da bi se našlo u zoni Sylejmana Selimija. Dakle, to vam je sugerisano. I pre nego što zatražim od vas da mi na to odgovorite, želim da pred vas stavim, a što vam nije predočeno, ono što smo na tu temu čuli od nekih ključnih svedoka, ukoliko se sećate toga? Gospodin Nicholls je pitao gospodina Selimija u ponedeljak 17. januara 2005. godine, na stranici broj 2089 o karti broj 10 iz dokaznog predmeta Tužilaštva broj P1, koju vi imate pred sobom. To je ta druga karta, karta Tužilaštva, gde je Drenica/Dreničë... zona je obeležena crvenom bojom kao i selo Lapušnik/Llapushnik. Traženo je da pogleda kartu u vezi sa zonama. Pitanje koje mu je tada postavljeno je sledeće: "Gledajući u zonu Drenice/Dreničë..." to je na karti broj 10

"... da li je to područje označeno kao zona Drenica/Dreniče? Da li je to približno tačan prikaz za dati vremenski period?" A on je u 13 redu odgovorio sledeće: "Da. Manje više je ovo jasno. Postoje mnoga sela koja ovde nisu obeležena, ali manje više to je ta zona, da." I možemo da vidimo gde je Lapušnik/Llapushnik označen na karti broj 10. To je jedan svedok.

Jakup Krasniqi je u utorak 15. februara 2005. godine na stranici broj 3474, od reda broj 8 pa nadalje pitam sa moje strane o istoj temi: "Želim konkretno da vas pitam o Lapušniku/Llapushnik. Već ste rekli da se Lapušnik/Llapushnik nalazio u opštini Glogovac/Gllogoc koja se nalazila u Drenici/Dreniče. Da li je vaše svedočenje da je Lapušnik/Llapushnik bio u zoni koja je uglavnom bila organizovana u periodu od aprila do avgusta meseca i zvala se Drenica/Dreniče?" Odgovor: "Da." I na kraju sledeći svedok Shukri Buja, u četvrtak 10. marta 2005. godine, na stranici broj 4099, takođe odgovarajući na moje pitanje u redu broj šest, govori o položaju Lapušnik/Llapushnik u podzoni Drenice/Dreniče i kaže: "Ne mogu zvanično da potvrdim, ali znam da kada smo imenovali komandante podzona da je to rađeno na temelju sela u opštinama. I po mom sećanju Lapušnik/Llapushnik..." a zatim navodi i neka druga sela "...koji je bio nekada u sastavu bivše opštine Glogovac/Gllogoc, kako se zvala, je u Drenici/Dreniče." Dakle, to su tri svedoka koja su govorila o tome. I ja želim ponovo da vas pitam, obzirom da vam je bilo rečeno da ste vi za razliku od drugih manipulirali granicama, a pitanje je jednostavno: da li ste manipulirali granicama kako bi Lapušnik/Llapushnik se našao u nekoj drugoj zoni?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Časni Sude, ovo sam već rekao na početku i ponoviću. Ideja podzone ili zone jeste da se ona zasniva na teritoriji koje obuhvataju opštine. To je bilo prisutno kao ideja u martu i aprilu mesecu i to je tako nastavljeno do avgusta meseca. Kada se pristupilo reorganizaciji u avgustu mesecu, tada su i redefinisane teritorije zona: neke su postale manje, neke su postale veće u zavisnosti od situacije na terenu. To je moj odgovor. Ali u početku je zamisao bila da teritorije zona odgovaraju teritorijama opština, a posle avgusta meseca, stvari su se menjale u zavisnosti od situacije na terenu: granice su se menjale, zone su se menjale, obrazovane su jedinice.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Želeo bih da se fokusiramo na Lapušnik/Llapushnik. U kojoj zoni se nalazio Lapušnik/Llapushnik na početku tog perioda?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: I ovde ću ponovo da naglasim da se ideja o stvaranju zona zasnivala na opštinama. Lapušnik/Llapushnik je u opštini Glogovac/Gllogoc. To je bila ideja organizovanja u to vreme, i tako je bilo sve do avgusta meseca. Nakon avgusta se odustalo od tog principa i zone su organizovane u skladu sa vojnim gledištima.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Dakle, vi ste te vojne ideje obeležili na karti broj 6, koja je dokazni predmet Odbrane broj DL7. Mislim da to imate kod vas. Tu se nalaze tri različite boje, i samo kako bi ponovili to: 121. brigada, idemo korak po korak, kada se brigada prvi put pojavila kao ideja?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Kao ideja, 121. brigada je osmišljena kao takva, ali kasnije, kako je vreme odmicalo, odredili smo joj granice. Sada govorim o delu Mališeva/Malishevë, jer smo zbog ofanzive bili sprečeni da dalje sprovedimo organizaciju. Bili smo potpuno uništeni. Morali smo da se pregrupišemo.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: A kada je počeo grubo govoreći početak te obnove?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Kao što sam opisao časnici Sude počeli smo sa reorganizacijom odmah posle ulaska Srpskih snaga u Klečku/Klečkë i kada je teritorija postala manja. Glavni cilj nije bila rekonstrukcija, već je naš prioritet bio da se obrazuje linija odbrane za stanovništvo. I kao što sam već rekao, u septembru ili oktobru mesecu je brigada bila na zadovoljavajućem nivou, a sredinom novembra meseca smo dosegli željeni nivo i bili smo u boljem stanju u poređenju sa ostalim brigadama. Ja nisam imao probleme sa svojim vojnicima oko dezertiranja iz vojske. Svi su do kraja ostali u sastavu brigade što je i pomoglo da se brigada obnovi. Većina mojih vojnika je imala porodice na tom području.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: I poslednje pitanje na ovu temu. Na osnovu analize koju ste nam upravo opisali, kada je Lapušnik/Llapushnik prvi put efektivno potpao pod nadležnost 121. brigade?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Kada je obrazovana 121. brigada, kada su definisane njene granice kao i granice zone Paštrik/Pashtrik, u stvari – Lapušnik/Llapushnik nikada nije bio u nadležnosti 121. brigade. Međutim, kada je odlučeno da magistralni put bude granica zone, deo područja na strani planine Beriša/Berishë je došao tada pod nadležnost 121. brigade, ali je veći deo Lapušnika/Llapushnik i dalje bio u zoni Drenice/Drenicë. Želim da kažem da mi nikada nismo kontrolisali tu teritoriju sve do kraja rata, jer su Srpske snage bile stalno prisutne na tom području. Rat se više nije vodio u Lapušniku/Llapushnik. Rat se vodio u Beriši/Berishë.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Molim vas da sada uzmete drugu kartu, jer ste pitani u vezi puteva koji vode u Lapušnik/Llapushnik.

ADVOKAT MANSFIELD: To je u stvari dokazni predmet Odbrane broj DL4, predratna državna topografska karta. Ukoliko je to dostupno, molim vas da je prikazete. Izvinjavam se. DL4. Da, to je to.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Imam samo jedno pitanje. Ako možete samo na trenutak to da uzmete, mislim da nam neće biti potrebno mnogo vremena. Pitanje se odnosi na ovu kartu čije kopije mi imamo. Ovo proizilazi iz pitanja kako je na drugi način moguće doći do Lapušnika/Llapushnik. Da li se sećate da vas je to pitao gospodin Whiting i vi ste već objasnili kako možete da prođete kroz područje Lapušnik/Llapushnik na putu ka severu i kako ste se zaustavljali da bi se sreli sa ljudima i tako dalje. Da li se na ovoj karti vidi neki drugi put ili staza koja vodi iz Klečke/Klečkë u Lapušnik/Llapushnik, da li vidite?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. Ne vidi se nijedan drugi put osim onog koji sam već opisao. Časnici Sude, ne znam da li je to na vašim ekranima, ali vi možete sami da vidite kakav je to teren. Ovde se nalazi Lapušnik/Llapushnik časnici Sude. Ukoliko želite, mogu da označim to područje?

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da uradim to?

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da. Nema prigovora zbog toga.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ovo je Lapušnik/Llapushnik. Klečka/Klečkë je časnici Sude već obeležena. Klečka/Klečkë se nalazi ovde. Ovo je Klečka/Klečkë. I kao što

vidite, tu nema drugog puta osim onog koji sam opisao, a kojim se išlo iz Klečke/Klečkë u Lapušnik/Llapushnik ili u Sedlare/Shalë.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Hvala vam. A sada još jedno pitanje. Bojim se da je sve vezano za karte, ali vi ste to danas pominjali a u vezi je sa pritvaranjem dva srpska novinara. Želeli ste da pokažete gde je to bilo, jer je to u stvari bilo kako ste rekli u blizini granice ili na granici sa Srpskim snagama u tom delu. Mislim da ste vi spomenuli mesto...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Rusinovac/Resinoc...

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da. Ono se ne nalazi na ovoj karti velikih razmera, ali se nalazi u dokaznom predmetu Odbrane broj DL7 koji ste vi obeležili. Molim vas da je opet stavite na monitor. I molim vas da ponovo drugom bojom obeležite mesto gde su bili pritvoreni srpski novinari.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Časni Sude, kada sam pomenuo Magure/Magurë, ovo ovde je Magura, i ovde vidite područje pod kontrolom brigade, a ovde se nalazilo područje pod srpskom kontrolom. Oni su ušli ovim putem ovde i stigli su do ove sela, a to je Rusinovac/Resinoc. Rusinovac/Resinoc i Sedlare/Shalë su jedan do drugog. Ovo je mesto gde su oni držani u pritvoru. Tu smo imali brigadu, jedinicu koja je vršila nadzor ulaska na teritoriju. A u ovom delu su bile raspoređene Srpske snage. Zaokružicu i Magure/Magurë, jer je to mesto iz čijeg pravca su ušli na teritoriju pod kontrolom brigade, posle čega su ih vojnici zaustavili.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Hvala vam. Nema više pitanja vezanih za karte. Još samo jedno pitanje za vas. Setićete se da je od vas danas traženo da pogledate snimak... ne tražim da bude ponovo pušten, a radi se o snimku iz dokaznog predmeta Tužilaštva broj P35, a koji govori o događajima iz maja 1999. godine kada ste se obraćali potencijalnim regrutima iz *Atlantskog bataljona*, i vi ste tada podvukli potrebu za redom i disciplinom. A pitanje koje želim da vam postavim je: u tom opasnom trenutku a i pre, šta je za vas značila OVK, za vojnika koji se do tada gotovo već godinu dana borio?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Časni Sude, tom prilikom nisam imao ništa više da kažem tim mladićima. To je bio jedini način da im se obratim. To je za njih bilo prvi put da su oni odlazili u rat, a mi smo želeli da budemo dobro organizovani i da imamo što manji broj žrtava, i zbog toga sam im se obratio, kako bi izbegli stvari koje su se mogle očekivati kada su u pitanju mladi ljudi. To su bili mladići koji su došli sa Zapada, a mi smo na Kosovu/Kosovë imali raznih iskustava. Izgubili smo mnogo mladih ljudi zbog odsustva discipline. Zbog manjka discipline je ubijeno na kosovsko-albanskoj granici 42 naša pripadnika, a neko je bio odgovoran za to. Već smo imali takvih iskustava unutar Kosova/Kosovë. Biti pripadnik OVK je značilo ne samo da imate želju i polet da se borite, već i da branite ljudski potencijal jer nismo znali broj, koliko je još uvek ljudi ostalo na Kosovu/Kosovë. U tom trenutku mi nismo znali ni da li su članovi naših porodica još uvek živi na Kosovu/Kosovë. Ono što sam lično osećao kao pripadnik OVK, bio sam veoma zadovoljan što se zalažemo za pozitivne promene ne samo u mojoj zemlji. Odluka NATO je donela promene ne samo za demokratiju na Kosovu/Kosovë već i za demokratiju u regionu. Došlo je do demokratskih promena i u samoj Srbiji. Demokratski deo građanstva koji je želeo demokratiju je na kraju primorao zločinački režim da odstupi. Imamo svedočenja da je demokratska klasa bila spremna za borbu sa režimom u slučaju da Milošević nije hteo da odstupi. To su bile pozitivne promene ne samo na Kosovu/Kosovë. Čak ako pogledate i situaciju u Bosni i u Hrvatskoj, videćete da je tamo bila potpuno drugačija situacija od one koja je bila na Kosovu/Kosovë pre dolaska NATO trupa. Ja sam

kao običan građanin shvatio da sam bio u pravu. Našao sam se na pravoj strani, jer uz pomoć NATO-a da donesemo slobodu i vratimo raseljena lica nazad na Kosovo/Kosovë. Nako zbunjujuće situacije na Kosovo/Kosovë, pokušavali smo da pronađemo rešenje. Drugim rečima, kao pripadnik OVK, nadao sam se da ćemo osvojiti slobodu i ja sam zadovoljan što je to takođe i mišljenje međunarodne zajednice. A ono što je najvažnije za mene jeste što smo bili na istoj strani kao i zapadne demokratije. A kada je reč o našem potencijalu, kakav je bio naš potencijal, kakva su bila naša saznanja, to je nešto o čemu možemo da razgovaramo. Ali sa onim što smo imali i šta smo znali, mi smo uradili najbolje što smo mogli.

ADVOKAT MANSFIELD: Časni Sude, ja nemam više pitanja. Prekinućemo sa radom ukoliko to časni Sud želi.

SUDIJA PARKER: Puno vam hvala gospodine Mansfield. Hvala vam gospodine Limaj. Možete sada da se vratite na svoje mesto [optuženog].

OPTUŽENI LIMAJ: Hvala vam.

(optuženi odstupa)

SUDIJA PARKER: Upravo gledamo na sat gospodine Mansfield?

ADVOKAT MANSFIELD: Ovo je zaista intrigantan poziv. Ali pitam se da li bih samo mogao... postoje očigledno jasni razlozi... želeo bih da počnem sa sledećim svedokom, i mogu da prekinem u 13.40 časova, ukoliko je to prihvatljivo?

SUDIJA PARKER: U redu. Neka se uvede sledeći svedok.

ADVOKAT MANSFIELD: Rexhep Selimi. On se nalazi ispred vrata. Rexhep Selimi.

SUDIJA PARKER: Dok svedok dolazi, želeo bih da spomenem zastupnicima da je dostavljen podnesak Odbrane po pitanju obelodanjivanja, a Pretresno veće je ostavilo zastupnicima Tužilaštva prilično kratak rok za njihov odgovor. I zbog toga bi taj podnesak trebalo da se razmotri tokom sledeće nedelje.

(svedok je pristupio Sudu)

SUDIJA PARKER: Dobar dan. Molim vas da...

SVEDOK SELIMI: Dobar dan.

SUDIJA PARKER: ...pročitajte naglas svečanu izjavu koja vam je ponuđena.

SVEDOK: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA PARKER: Izvolite, sedite.

svedok Rexhep Selimi

SUDIJA PARKER: Da gospodine Mansfield.

GLAVNO ISPITIVANJE: ADVOKAT MANSFIELD

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Gospodine Selimi kao što znate, ja ovde zastupam gospodina Limaja. Pre svega želim da vam uputim izvinjenje zbog toga što ste dugo morali da čekate pre nego što ste pozvani da uđete. Govoriću polako kako bi moja pitanja mogla da se prevedu. Molim vas da i vi na isti način sačekate prevod, pa će onda i prevodioci biti srećniji. Ako mogu sada prvo da vas pitam o opštim vašim podacima. Vi se zovete Rexhep Selimi, je li tako?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Vi ste rođeni 15. marta 1971. godine na Kosovu/Kosovë?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Tokom sukoba 1998. godine i 1999. godine, postali ste ili ste bili član Glavnog štaba u to vreme ali na različitim položajima?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Želeo bih da se pozabavimo i sa predratnim vremenom, a posebno sa Fatmirom Limajem. Da li možete da se setite kada ste prvi put srelise sa Fatmirom Limajem?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: A kada je to bilo?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Trebalo bi da je bilo 1991. godine ili 1992. godine – početkom devedesetih godina.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: A gde, gde ste se sreli?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: U Prištini/Prishtinë.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: A šta ste vi radili? Šta ste vi radili u to vreme?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Studirao sam na Prištinskom univerzitetu. Bio sam student.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da li ste studirali na istom odseku kao Fatmir Limaj ili ste nešto drugo studirali?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne. Studirao sam albanski jezik i književnost.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da li ste u jednom trenutku tokom studija živeli u istom stanu?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: A kada je to otprilike bilo?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Moralo bi biti tokom godina kada sam ga poznao.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Neću sada da vas mučim sa preciznim datumom. Bilo je to u određeno vreme. Ali pređimo sada na OVK. U vreme kada ste bili na Univerzitetu, da li ste postali zainteresovani za OVK?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: I opet, možete li otprilike da nam kažete koje ste se to godine zainteresovali?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: U početku sam počeo da se interesujem kako bih mogao da stupim u organizaciju preko koje bih mogao da doprinesem svojoj zemlji. Kada je reč o OVK, prvi put sam se zainteresovao 1993. godine, a uspeo sam 1994. godine.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: A šta mislite pod tim da ste uspeli 1994. godine?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Uspeli smo 1994. godine da stvorimo organizaciju koja se zvala Oslobodilačka Vojska Kosova.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da li sebe smatrate jednim od osnivača OVK?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Srećom, jesam to bio.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: U to vreme, koje je ciljeve u to vreme po vašem mišljenju imala OVK?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Sloboda Kosova/Kosovë, oslobođenje svim raspoloživim sredstvima.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: A kojim se sredstvima razmišljalo u to vreme?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Do tog vremena, Albanci sa Kosova/Kosovë su pokušavali različitim sredstvima, političkim sredstvima i drugim vidom organizovanja i okupljanjima u različitim političkim organizacijama, ali mi smo ostajali bez tih sredstava, i hteli mi to ili ne, to je bio jedini način da se narod na Kosovu/Kosovë angažuje kako bi postigao slobodu za svoju zemlju i narod.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Pitaću vas sada o nečemu drugom iz tog perioda, a to je vreme kada ste bili na univerzitetu, na istom univerzitetu kao i Fatmir Limaj. Da li se sećate inicijative koja je za svoj cilj imala pomirenje onih ljudi koji su bili u sukobu zbog krvne osvete?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da, svakako.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Možete li molim vas da objasnite o čemu se to radilo tih godina, po vašem mišljenju?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Tih godina, to je bio veliki pokret koji se zvao Narodni pokret za pomirenje ljudi zahvaćenih krvnom osvetom. Tu inicijativu su pokrenuli mladi studenti, a u stvari uz podršku određenih intelektualaca i to je predvodio jedan čovek, dobro poznati Anton Ceta. Ta inicijativa se vremenom proširila i uspeła je da izmiri mnoge porodice koje su bile uključene u krvnu osvetu.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da nastavimo dalje. Govorili ste o OVK i njenom osnivanju 1994. godine, a ja sada želim da pređemo na 1997. godine. To je tri godine kasnije. Da li ste znali da je Fatmir morao da napusti Kosovo/Kosovë?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Nisam tačno znao gde se Fatmir nalazio od 1997. godine, jer nije postojao način da to saznam, jer sam bio u takvoj situaciji da to nisam mogao da znam. Tek kada se vratio iz Švajcarske sam shvatio da je on bio tamo.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Možete li samo da nam nagovestite zbog čega vi to niste mogli da znate jer ste bili u određenoj situaciji 1997. godine? Možete li da objasnite Pretresnom veću molim vas šta ste mislili pod tim?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Pokušaću. Krajem 1996. godine morao sam da pobežnem iz zemlje jer me je progonila Srpska policija. Rekao sam da sam morao da pobežnem iz Prištine/Prishtinë i da nađem skrovište u Prekazu/Prekaz jer me je na to prisilila situacija. I zbog toga ja nisam mogao da pratim ono što se događalo u Prištini/Prishtinë ili na drugim mestima. Isto tako, u januaru 1997. godine, Srbija je u nastojanju da uhapsi ili likvidira pripadnike OVK organizovala masovnu kampanju hapšenja na Kosovu/Kosovë. Među uhapšenima su bili i moj brat i mnogi moji prijatelji, a ja sam otkrio da je Fatmir Limaj bio jedna od osoba koja je bila na listi traženih. A pošto ja nisam bio u Prištini/Prishtinë i nisam učestvovao u javnom životu i zbog okolnosti u kojima je bio i Fatmir takođe, za mene je bilo nemoguće da znam gde se on nalazi.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Mi znamo, i tu nema spora da se on vratio u proleće 1998. godine. Ali pre nego što dođemo do tog perioda, a bojim se da to neće biti danas, nego u ponedeljak, samo ovo: šta je OVK radila 1996. godine i 1997. godine pre nego što se Fatmir Limaj vratio na Kosovo/Kosovë u martu 1998. godine? Šta je ona činila tih godina?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Kroz čitavo vreme širenja OVK, a posebno u ovoj fazi, OVK je pokušavala da se bolje organizuje, da joj pristupi što više ljudi, da se raširi po više mesta, a posebno posle onog udara, a namerno kažem udara, jer mislim na onaj napad Srpskih snaga početkom 1997. godine, čitava aktivnost nas koji smo preostali je bila usmerena na reorganizaciji. Tako da mogu da kažem da smo se isključivo bavili reorganizacijom one skromne strukture koja nam je preostala. Pored toga što su mnogi bili uhapšeni, trojica naših prijatelja su bili ubijeni: Zahir Bajaziti, Zenel Lahu i Eden Hoxha, a ostali su bili uhapšeni. To se dogodilo krajem januara 1997. godine.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Žao mi je što ovo danas kratko traje, ali barem ste počeli sa vašim svedočenjem. Moje poslednje pitanje je ovo: tokom tog perioda o kom smo razgovarali, da li je postojalo nešto što se nazivalo Glavnim štabom?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: U to vreme je postojala organizacija koja se zvala Centralni štab i bio je sastavljen od ljudi koji su ga i osnovali. Među njima sam bio i ja. Zvao se Centralni štab ne zbog njegovog funkcionisanja i organizacije, već zbog toga što je on bio neka vrsta centra u kome su se okupljali ljudi koji su dolazili iz različitih područja a delovali su prema zajedničkom cilju.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da li je taj Centralni štab bio lociran na jednom ili na više mesta?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Zavisilo je od okolnosti i situacije, ali uglavnom su se sastanci održavali u Prištini/Prishtinë.

ADVOKAT MANSFIELD: Časni Sude, gledam na vreme, kao što sam obećao. Pa možda...

SUDIJA PARKER: Hvala vam gospodine Mansfield. Nažalost gospodine Selimi, kao što ste i razumeli, moramo da završimo sa radom za danas, jer drugo suđenje ovde počinje posle pauze, a mi nastavljamo sa radom u ponedjeljak u 14.15 časova. Moram da vas zamolim da se tada vratite. Hvala vam.

Sednica završena 13.40 h.

Nastavlja se u ponedjeljak, 30. maja 2005. godine u 14.15. h.

Fond za humanitarno pravo

